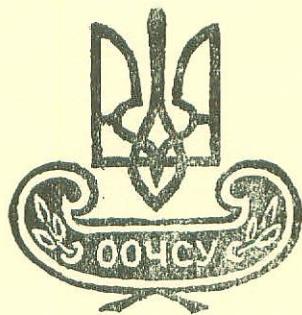

ВІСНИК

УНІВЕРСИТЕТ

ДЖЕДЕРФЛД

СУСПІЛЬНО ~ ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК

РІК XXXI, Ч. 3 (335)
YEAR XXXI, № 3 (335)

БЕРЕЗЕНЬ 1977
MARCH 1977

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКАЇНИ

ЗМІСТ

Звернення Проводу Організації Українських Націоналістів	1
Б. Озерський — Гельсінкське безглуздя	2
Привітання з Сибіру	5
Комунікат Екзекутиви ВАКЛ у справі підготови 10-ої Конференції	6
Іван Левадний — Академік-борець-мученик	7
На захист Федоренка	10
В. Гут Кульчицький — Що робити з комунізмом	12
Високошкільний українознавчий семінар ТУСМ'у	14
Д-р Ольга Вітошинська — Симон Петлюра — публіцист і журналіст	15
В. Давиденко — Неминучий розвал советсько-російської імперії	18
З. Скрижаль — Чи поблажливість на часі? (Закінчення)	21
Чупринка — Наш дороговказ	24
В. Гаврилюк — З ню йоркських ноктюрнів (Імпровізації)	25
Оксана Керч — Післяріздвяні рефлексії	26
Ярослав Курдилик — Світла і тіні в перегонах озброєння	28
СТОРІНКА ОЖ ОЧСУ	
П'ята річна конференція ОЖ ОЧСУ	29
Оксана Керч — Шлях мучеництва	30
Мирослава Ласовська — Уляна Целевич	31
Панько Незабудько — Післяконгресове (Фейлетон)	32

Б Красногорскими соревнованиями, — непечатано. Япония, крупнейшая страна в Азии, имеет самое большое количество населения в мире и занимает первое место в производстве и экспортации чая. В Японии чай выращивается на плантациях в провинции Сагами и Камакура, а также в префектуре Ибараки. Чай из Японии известен своим высоким качеством и богатым вкусом. Японский чай отличается от китайского тем, что он имеет более тонкий и изысканный вкус. Японский чай производится из листьев чайного дерева, выращенного в специальных условиях, где температура и влажность воздуха подаются в определенном порядке. Чай из Японии имеет множество видов, различающихся по цвету, аромату и вкусу. Самые известные виды японского чая — зеленый чай «Сенча», красный чай «Кумамота» и белый чай «Хонсю». Японский чай пользуется большой популярностью во всем мире.

Б Красногорскими соревнованиями, — непечатано. Япония, крупнейшая страна в Азии, имеет самое большое количество населения в мире и занимает первое место в производстве и экспортации чая. В Японии чай выращивается на плантациях в провинции Сагами и Камакура, а также в префектуре Ибараки. Чай из Японии известен своим высоким качеством и богатым вкусом. Японский чай отличается от китайского тем, что он имеет более тонкий и изысканный вкус. Японский чай производится из листьев чайного дерева, выращенного в специальных условиях, где температура и влажность воздуха подаются в определенном порядке. Чай из Японии имеет множество видов, различающихся по цвету, аромату и вкусу. Самые известные виды японского чая — зеленый чай «Сенча», красный чай «Кумамота» и белый чай «Хонсю». Японский чай пользуется большой популярностью во всем мире.

Б Красногорскими соревнованиями, — непечатано. Япония, крупнейшая страна в Азии, имеет самое большое количество населения в мире и занимает первое место в производстве и экспортации чая. В Японии чай выращивается на плантациях в провинции Сагами и Камакура, а также в префектуре Ибараки. Чай из Японии известен своим высоким качеством и богатым вкусом. Японский чай отличается от китайского тем, что он имеет более тонкий и изысканный вкус. Японский чай производится из листьев чайного дерева, выращенного в специальных условиях, где температура и влажность воздуха подаются в определенном порядке. Чай из Японии имеет множество видов, различающихся по цвету, аромату и вкусу. Самые известные виды японского чая — зеленый чай «Сенча», красный чай «Кумамота» и белый чай «Хонсю». Японский чай пользуется большой популярностью во всем мире.

ЗЕРНОВЫЙ

Б. Озерський

ГЕЛЬСІНСЬКЕ БЕЗГЛУЗДЯ

Російські політв'язні Владімірської тюрми виготовили своє становище у справі поневолених в СССР народів у зв'язку з Гельсінськими заключними актами, а зокрема з т. VIII, яка говорить „про право народів вирішувати свою долю в умовах повної свободи”. Очевидно, ця точка суперечить зasadничому ствердженням в Гельсінках про непорушність кордонів російської імперії, про визнання 35 державами сучасного стану почеволення, статус кво рабства. Але не в цьому справа. Це вже відома наша незмінна аксіоматична теза: без здійснення ідеї національно-державної незалежності немає можливості здійснити права людини-одиниці поневоленої нації. Тому з визнанням статус кво імперіо-колоніального стану Росії автоматично й апріорно перекреслено й здійснення прав нації і прав людини, тобто прав поневолених націй та їхніх членів. Очевидно, хай держави Заходу, які підписали гельсінські акти, товчуться у їхніх суперечностях і хай вимагають здійснення вимог кошика ч. III про права людини чи т. VIII про „право нації свободно вирішувати свою долю”. Нехай критикують Росію за топтання і прав людини, і прав нації, але як їм вийти з безглуздої позиції — визнання непорушності кордонів імперії, непорушності колоніального рабства націй і тим чином апріорного насильства над правами людини поневолених націй і одночасної вимоги здійснювати права людини поневоленої нації, коли позбавлення суверенітету нації визнано за непорушний факт?! На цю абсурдність ніхто з офіційних речників Заходу неспроможний вказати, бо

наказує совість, як належить членам Організації, яка поставила своєю девізою — „Здобудеш українську державу, або згинеш у боротьбі за неї”, і по-слідовно її здійснює колосальними жертвами крові і життя, яка несе на своєму прапорі імена Петлюри, Коновалця, Шухевича-Чупринки і Бандери!

Слава Україні!

1976/77

Провід Організації
Українських Націоналістів

це — наслідок забріханости офіційної політики Заходу і його дволичності.

Не президент ЗСА веде міжнародну політику ЗСА, але приховані, таємні сили. Рада за кордонних справ з Воллстріту, міжнародний американський капітал, — „торгувати можна і з канібалами”, а не американський народ. Це віддзеркалено і в Заключному акті в Гельсінках. Як можна говорити одночасно про право нації в „умовах повної свободи вирішувати свою долю”, про права людини поневолених націй, а одночасно визнавати непорушність тюрми народів і людей, непорушність імперії?!

Ми — за те, щоб уряди Заходу, які підписали акт капітуляції в Гельсінках, рятувалися контролюючи того, чи Москва виконала вимоги щодо прав людини і прав націй в... умовах непорушності імперії. Цю політику линвоско-ків залишаємо для послідовників Кіссінджа, за Касаролею, Вільсоном, Жіскаром д'Естеном, Шмідтом і іншими західними членами клубу 35.

Тільки політика сили

Ми знаємо, що Росія респектує лише політику сили. Не Гельсінки, не кошик ч. З поміг жидам емігрувати, а економічний тиск на Москву, мобілізація громадської думки, масові акції, демонстрації та інші вияви сили. Москва підписувала десятки договорів і жадного не дотримувала. Іран залишили москалі, коли з'явилися англо-американські дивізії, Грецію рятували англійські дивізії, — не інакше Ливан, коли американці загрозили збройним втручанням...

Стократно важливішим було б уможливити національно-визвольним організаціям поневолених націй через їхні власні радіовисильні промовляти до їхніх народів, постачати туди підпільну літературу, школити повстанчо-визвольні частини під політичним проводом революційних формаций, вести політику визволення, мобілізувати політично й морально поневолені нації, не визнаючи статус кво рабства. Зрештою, не дати Москві пшениці, машин, технологі-

гії, ніяких девіз, не розбудовувати її промисловості, не доозброювати її, а оточити її всебічною блокадою, інфільтрувати всякими засобами, тримати в кліщах, скріплювати всередині імперії динаміт уярмлених націй! Визнати легальним статус кво рабства в Гельсінках і одночасно говорити про нелегальність рабства, — це значить твердити, що одночасно є день й ніч, темно й ясно, зимно й тепло, небо й пекло в одному місці і часі. Поневолені народи ще не хворі на шизофренію, а, можливо, що власністю вже хворіють психічно.

Для большевиків ідеологічна війна — це збройні частини кубинців в Анголі, російські танки в африканських країнах, якими вони хочуть накинути своє панування. Для Заходу наслідки Гельсінок — це прикорочення до СССР радіопересилань, злагіднення їх змісту, послаблення пресії Картером, заяви його міністерства закордонних справ, видані в пляні кошика ч. 3 і т.п. — Гельсінки спричиняють послаблення відпорності Заходу, а для Росії — підсилення агресії на всіх відтінках.

Коли скріплюються ферменти у поневолених країнах, коли волелюбні групи шукають у рамках своїх спроможностей відкликатися до кошика ч. 3, то уряди Заходу ударяють їх по голові, мовляв, сидіть тихо, бо „ми про це поговоримо з... Брежнєвим” — наглядачем тюрми народів! Дійсне кві про кео!

Алеж існує резолюція про деколонізацію світу ОН з 1960-72 р., тобто про закономірність надання самостійності усім поневоленим народам світу включно з розвалом російської імперії. А хоча для ЗСА є ще їхній власний закон з 1959 р. про поневолені нації, що зобов'язує також през. Картера, ОН схвалили резолюцію про необхідність і законність збройної підтримки поневолених народів у їх боротьбі проти колоніального панування за самостійність і соборність з 20.12.1976, то уряди Заходу відступають з позицій цих міжнародно-правних актів, ними підписаніх, на позиції Гельсінок — визнання якраз законності колоніальної імперії, її непорушності...

Референдум

Згадані міжнародні акти не існують для політв'язнів Владимірської тюрми. Не існує Богом дане право для всіх народів світу на їхню на-

ціональну незалежність?! Їх проект творення міжнародної комісії 35 держав, які підписали Гельсінські акти й мали б провести референдум, щоб дані народи, поневолені в СССР, заявили, який статус вони прагнуть мати — згідно з статтею VIII Гельсінок, — принижує стародавні нації з тисячолітньою культурою, з державницькою традицією тисячоліття (Україна, Грузія, Туркестан і т.п.). Ні один африканський народ, включно з Чадом, Берегом Слонової Кости, не вирішував своєї долі референдумом. Плебісцит крові вирішив долю націй!

Запитувати даний народ, чи він хоче бути самостійним, чи жити у рабстві — це зневага народу. Чи в'язень може вибрати щось інше, як волю?! Українська нація самовизначилася вже понад тисяча років тому і всякий референдум, плебісцит у принципі відкидає. Море крові, мільйони жертв вона поклала на віттарі волі й незалежності. Княжа, козацька доба, доба Визвольних Змагань 1918-1921, Великі Дати 22 січня, 30 червня 1941 р., епоха ОУН-УПА-УГВР, всенародне повстання 1942-1953 рр., повстання й страйки в концтаборах 1953-1959 рр. і сучасна боротьба ведеться не за неясні ідеали, а за Українську Самостійну Соборну Державу! Ставити під знак запитання самий цей ідеал і робити його предметом (альтернативи) референдуму, плебісциту під наглядом чужих сил — це потоптання чести й гордості кожної нації. Нікому на думку не спадало робити референдум у Франції, окупованій Німеччиною, на тему, чи вона хоче бути незалежною, чи воліє бути під німецькою кормилою! Чи після евентуальної окупації Китаєм Росії російські політв'язні погодилися б на плебісцит: чи Росія хоче бути під Китаєм чи суверенною державою?

Ставити ідею референдуму навіть як лише тактично-пропагандивний клич, як одне з гасел психологічного наступу, як похідну гельсінських палерів — це духовна демобілізація поневолених народів, яких уже не раз обманули. Ленін ставив клич: самовизначення аж до відокремлення, і вислід? Україна, Білорусь, Азербайджан і інші — колонії Росії. Мобілізувати народи в боротьбі може єдино клич: САМОСТІЙНІСТЬ І СОВОРНІСТЬ! Ніяке неперед-

рішенство, а ним є всякий референдум, бо вже цим самим ставиться під знак запиту прагнення нації бути незалежною, суверенною, самостійною!

За національну державу проти імперії

Відкидаючи ідею будь-якого референдуму на вітві як тактичний засіб — кліч в інтерпретації т. VIII Гельсінських актів — уважаємо, що ті росіяни, які стояли б проти імперії, а за російську державу на російській етнічній землі, більше прислужилися б власній справі, якби створили власну організацію, ціллю якої був би розвал російської імперії на національні незалежні держави, у тому числі також російської держави. Не треба забувати, що за нацистську німецьку імперію заплатив увесь німецький народ. Це — тільки пропагандивний кліч, що, мовляв, за імперіалізм відповідають не народи, а кліки. Не лише нацисти відповідали за свої злочини, а заплатив за них німецький народ втратою 1/3 своєї території і платить ще сьогодні контрибуції чи данини в різних формах. У Нюрнберзі повісили вождів, але це не звільнило Німеччини від відповідальності, як нації у цілому. 11 мільйонів вигнанців, поділ Німеччини — це покарання не нацизму, а німецького народу. Тому не поможе росіянам звалювати вини на системі, на комунізм, на більшевизм, на КПСС, на Політбюро, на сталінізм, як не помогло німцям складати вину на нацизм...

У теорії заперечено збірну відповідальність, але на практиці її до сьогодні проводиться. Не буде інакше й на майбутнє. Як французи перемогли Німеччину Вільгельма II, забрали Ельзас-Лотрінгію, звалилися на народ відомі reparaciї, контрибуції і т.п. Народ платив, а не кайзер, якого прогнали.

Для російських комуністів доцільніше вже сьогодні заявитися ясно й недвозначно за розвал імперії й діяти в тому напрямі, борючись за свою національну державу. Таким чином вони досягнуть скоріше свою антикомуністичну мету. Тиск поневолених націй сильніший в аспекті боротьби за незалежність, як орієнтація на західну інтервенцію, що має врятувати імперію, якої в добі визвольного націоналізму не врятувати.

Росія — тюрма народів

В липні 1975 р. В. Буковський заявив у листі до Косигіна: „Росія — це тюрма народів у більшому маштабі, ніж це було 60 років тому, а в тюрмі люди не живуть з власної волі. Я — росіянин за національністю, культурою, мовою, заявляю: в ССР єснус національна дискримінація й примусова русифікація. У цьому пerekонали мене роки таборів і тюрем. Мені боляче за мою країну, в якій офіційні особи відкрито проповідують шовінізм, русифікація піднесена до ранги державної політики... За що мають любити мене, росіянини, студенти Чехо-Словаччини й Польщі, селяни Литви й України?... Можна здеморалізувати Івана Дзюбу, алеж не Дзюба перорив русифікацію України, а вона — Дзюбу...“

Насильна русифікація проводиться не тільки самим фактом вивозу українців, вірмен, літовців і інших на „перевиховання“ до Росії, але й свідомим „перевихованням“ у дрібницях: в затримці листів національними мовами, в забороні інших, крім російської, мови під час побачень в тюрмах і т.п...

„А все ж таки інтернаціоналізм єснус: якраз тут, в середовищі т.зв. „буржуазних націоналістів“, яких є більшість серед політ'язнів. І якщо націоналістами є Будаг'ян, Альтман, Калиниченко, Світличний, Шаведрян, Лук'яненко, Глузман, Антонюк — то й я націоналіст. Український, вірменський, єврейський, литовський, чеський, польський, новозеландський, перув'янський, бо демократія — це свобода і людини, і поодиноких народів“...

Свобода народів для нас, українських націоналістів — це державна незалежність. Якщо В. Буковський*) матиме сміливість стати проти хвиль, тобто проти єдинонеділімства, проти російського імперіалізму, що його захищає також нова російська третя еміграція, і заявитися відверто також у дії за поділ російської імперії на національні незалежні держави, за українську державу, то він прислужиться також власному народові.

Якщо ж хвиля єдинонеділімства похлине теж його, він втратить нагоду піти в такт сві-

*) Під теперішній час Буковський перебуває вже за межами ССР. — Ред.

тєвополітичного розвитку людства від імперії до національних держав, який не стримається на кордонах російської імперії.

З його ствердження у тюрмі: „Росія є тюремою народів у більшому маштабі, ніж було 60 років тому” — повинен бути логічний висновок: тюрму народів треба завалити!

Референдум не є й бути не може цим шляхом ані тактично, ані принципово! Очевидно, той факт, що російські в'язні підняли національне питання, засвідчує, що воно незвичайно пекуче і це вдаряє в обличчя Брежнєва щодо того, що він його, мовляв, розв'язав.

І нарешті у такій зasadничій справі не можна плутатися в гельсінських актах, а треба однозначно заявитися за розвал імперії, за національні незалежні держави уярмлених націй. Тільки під цим прапором можлива перемога над большевизмом, що є синтезом російського імперіалізму й комунізму!

В імперії вирує

Цілком вірно волелюбні люди хапаються кожної нагоди, щоб задокументувати своє прагнення волі й справедливості. Раз використовують „конституцію ССР”, хоч і забріхану, інший раз забріханого Леніна з його тезою про „самовизначення аж до відокремлення”, то знову Універсальну Декларацію ОН про права людини або, нарешті, як сце тепер — не менше забріхані рядки Заключного Акту Гельсінської Конференції клубу 35. Можна очікувати, що коли трапляється будь-яка нагода вказати на забріханість імперіяльної й комуністичної системи, то поневолені зроблять все потрібне, щоб пришипилити можновладців стосовно перебраних ними зобов'язань. Поневолені вимагають виконання того, що підписане — хай при всіх суперечностях відносних актів, і то відкрито, наражаючися на репресії. Забріханість імперіяльної системи така наявна, що держиморди вже навіть не в силі інтерпретувати ані свої конституції, ані Декларації Прав Людини, ані хартії ОН. Вони одверто заявляли колишнім в'язням: „Все це для експорту!”

Очевидно, тепер на черзі сміливо показати російським держимордам ряд таких актів, як, наприклад, Резолюцію ОН про деколонізацію світу з 1960/72 рр.. Резолюцію ОН з 20 грудня

1976 про міжнародньоправну легальність збройної підтримки поневоленого народу в його боротьбі за самостійність проти колоніяльного панування і т.п., акти, які москалі підписали, маючи на увазі не свою колоніяльну імперію, але... Африку й ін. Тепер це обертається бумерангом проти них. Треба розгорнати акції у світі. У протиріччях імперії й системи окупант уже розгублюється.

Щораз то голосніше й частіше в світі пригадують держимордам, що вони не виконали європейських зобов'язань в обсязі прав людини, тобто здійснення прав нації. А виконання прав нації м. ін. означає, наприклад, забрати геть російські окупаційні війська й російський апарат терору з

РІЗДВЯНІ ПРИВІТАННЯ З СИБІРУ.

Брати і сестри наші дорогі! Хай голос наш долине до Вас у Свят-Вечірню годину, коли перша зірниця-світанця зійде на небі України.

Ми вітаємо Вас і Вашу всю Родину нашим предківським „Христос Рождається.“ Хай наше українське „Andante cantabile“ завжди бринить у Ваших серцях.

І ще: хай колядники з вертепом заколядують:

Мороз помережав

У півдні віконця!

Радуйся!

Ой радуйся, Ясна Пані,

Син Божий народився.

Посипає снігом

подвір'ячко Січень.

Радуйся!

Ой радуйся, Ясна Пані,

Син Божий народився.

Свят-вечірню зірку

колядує вечір,

Радуйся!

Ой радуйся, Ясна Пані,

Син Божий народився!

*Всіх Вас, наші дорогі, пригортаємо
до зболеного серця, усім бажаємо сповнення
задуманого!*

Хоч і з великим запізненням дісталося це різдвяне привітання братам і сестрам на еміграції, що живуть серцем і душою з своїми закутими в московські кайдани братами, пам'ятаючи про свій народ.

**КОМУНІКАТ
ЕКЗЕКУТИВИ ВАКІ В СПРАВІ ПІДГОТОВИ
10-ОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

У Юстоні, Техас, відбулося в днях 8 й 9 січня засідання Екзекутиви ВАКЛ (Світової Антикомуністичної Ліги) у справі підготови 10-ої Конференції ВАКЛ та перегляду міжнародної ситуації.

Члени Екзекутиви з Африки, Азії, Європи, Близького Сходу, Латинської та Північної Америки, як і від міжнародних організацій, які заступають поневолені народи (АБН), і від молодшого покоління (ВАЯКЛ), переглянули пляни, як визволитися від комуністичної тиранії і в той спосіб здобути світовий справедливий мир.

Схвалено заклик до уряду ЗСА й президента Картера, щоб, згідно з американською традицією свободи й демократії, захотити й підтримати всіх тих в усьому світі, які борються проти комунізму.

Перегляд міжнародного розвитку від часу IX Конференції ВАКЛ у Сеулі, Республіка Корея, в травні 1976 р., підбадьорив членів Екзекутиви в тому, що внутрішні проблеми комуністичної системи допровадять її до упадку, якщо вільний світ використає цю ситуацію та скріпить свої позиції. З цього перегляду зроблено такі висновки й ухвали:

Росіяни мають чимраз більше зростаючі труднощі контролювати внутрішнє інакшодумання та, зокрема, контролювати нації, поневолених в ССР і в сателітних країнах. Китайські комуністи мають чимраз більше труднощів контролювати китайський материк через зростаючу боротьбу за владу й невдовolenня населення. Навіть північнокорейські комуністи, щоб врятувати свою економіку, ведуть торгівлю наркотиками.

Не зважаючи на іхні внутрішні труднощі й розходження, метою міжнародних комуністів далі є опа-

України, Туркестану, Грузії, Білоруси, Литви, Східної Німеччини, Чехії, Словаччини, Мадярщини, Польщі, Азербайджану, Вірменії й інших країн.

І завжди треба перестерігати, щоб ніякі українські, литовські чи вірменські осередки акцій не в'язалися з єдинонеділимськими протирежимовими колами. Видавці позацензурного „Вісника” в Україні заявили, що вони не мають нічого спільногого з „Демократичним Рухом народів Росії, України, Прибалтики”. Всяка визвольна акція мусить мати мету: відновлення власної незалежності державності, а не зміну режиму імперії, тобто заміну окупаційного режиму однієї барви на імперіальний режим, що тільки змінив свій колір.

нування світу, вони вживають крутість, щоб присипляти вільний світ позірним почуванням безпеки. Одна іхня метода полягає в політиці представляти світові неправдиві картини внутрішніх конфліктів комуністів і комуністичних партій вільного світу, які намагаються звільнитися з-під московської контролі. Це заоочує вільний світ підтримати росіян проти китайських комуністів, а китайських комуністів проти росіян, Югославію Тіта проти Росії, крім того ще в інших численних випадках, включно з тим, що західніх комуністів приймається як „інакших” комуністів. Насправді все це політика „турянського коня”, якою прикривається експансивну й агресивну діяльність комуністів, коли в тому самому часі комуністи провадять внутрішні чистки й репресують своє власне населення й поневолені народи, цілковито топчучи людські й національні права.

Уряди й народи вільного світу не сміють дати себе обманути тактикою комуністів і мусить використати цю нагоду (тобто визвольну боротьбу народів, внутрішні конфлікти тощо — ред.), щоб знищити комунізм зсередини, діючи активно за свободу китайського материка, Північної Кореї, Східної Німеччини, а також водночас за національно-державну незалежність і свободу таких країн, як Анг'оля, Азербайджан, Альбанія, Білорусь, Болгарія, В'єтнам, Грузія, Естонія, Камбоджа, Куба, Латвія, Ляос, Мадярщина, Мозамбік, Польща, Туркестан, Україна, Хорватія та інші поневолені комунізмом народи. Також треба вживати заходів для того, щоб викривати комуністичні пляни перевороту в інших країнах. Зокрема висловлено застереження до фальшивої „демократизаційної кампанії” з метою опанувати ввесь Іберійський півострів.

Політика детанту повинна бути замінена політикою свободи й національно-державної незалежності, а також вимогою деколонізації російської комуністичної імперії. Подвійні мірки в торгівлі з китайськими комуністами мають бути заступлені політикою підтримки вільного Китаю. Уряди вільного світу повинні вимагати звільнення всіх політичних в'язнів від уряду ССР і інших комуністичних режимів. Несправедливе засудження т. зв. ліберальними елементами вільного світу, зокрема тих у ЗСА, комунізмом загрожених країн, як Чіле та Аргентина, під претекстом „людських прав”, мусить бути викрите як щось, що служить комуністичним цілям і що має стати на перешкоді військовій та економічній допомозі тим країнам.

Міжнародні комуністи завжди відстуپали, коли зустрічали рішучі сили свободи, й тому вільні народи ніколи не можуть собі дозволити на роздор через дрібне непорозуміння або через комуністів, які мають твердий намір своїм об'єднаним фронтом ділити й загарбувати через „нормалізацію відносин” та інші заходи. Комуністичну багатофронтову експансію народи вільного світу повинні зустрінути протягненням ясної лінії між ворогами й прияте-

Іван Левадний

АКАДЕМІК-БОРЕЦЬ-МУЧЕНИК

Видатний учений, історик українського письменства, один з найближчих учнів проф. Володимира Антоновича, літературний критик, публіцист і державно-політичний діяч Сергій Єфремов, непохитно ширячи національно-визвольну ідею, пройшов довгий страдницький шлях, не раз терпів переслідування, репресії, арешти і закінчив своє життя як мученик.

Народився він у 1876 році в родині священика о. Олексія Єфремова в селі Пальчик на Київщині. Вчився у Київській Духовній семінарії, а далі на юридичному факультеті Київського університету і студентом у 1895 році почав літературну діяльність спочатку як автор белетристичних творів, а згодом як літера-

лями і тим чином вся допомога й торгівля з комуністами має бути припинена, бо без неї їхня господарка та агресивні пляни скрахують.

Для того, щоб промостили переможний шлях над комунізмом, всі вільні народи світу мусять раз назавжди зректися будь-якої надії на торговельні зв'язки з комуністами або на здобуття миру через переговори, компроміси або зволікання. Оборонні сили мусуть бути скріплені, зокрема в системі НАТО, в Африці, з встановленням антикомуністичної оборонної системи ланцюга островів у західній частині Тихого океану і північно-східній та південно-східній Азії.

Новий уряд президента Картера повинен розуміти важливість вільних народів, залишаючись вірним договірним зобов'язанням і оборонним обіцянкам, засуджуючи комуністичні вимоги відтягування американських військ з Кореї й дотримуючи зобов'язання супроти Китайської Республіки.

Екзекутива рішила відбути X Загальну Конференцію ВАКЛ у Тайpei, тимчасовій столиці антикомуністичної Китайської Республіки в квітні 1977 р. під кличем „Свобідні сили єднайтеся проти комуністичної тиранії”. 23-тя Загальна Конференція АПАКЛ (Антикомуністичної Ліги Азійських Народів), яка є регіональною складовою організацію ВАКЛ, відбудеться в тому ж часі.

Учасники Екзекутиви ВАКЛ, що відбули це засідання, висловлюють подяку за працю господареві, тобто Раді Американських Справ, як і за гості протикомуністичні виступи промовців-гостей кол. директора американської оборонної служби безпеки.

турний критик. Від 1895 року був також одним з керівників українського видавництва „Вік”.

Поруч з літературною розгортає Єфремов і політичну діяльність, виявивши себе активним членом Київської громади, в якій, не пориваючи зі старим ліберальним проводом, став відігравати провідну роль.

Закінчивши в 1901 році юридичний факультет, Єфремов не скористався з можливості кар'єри правника і продовжив працювати на літературному полі. Був у 1902 році редактором першої антології нової української літератури XIX стол. і у трьох томах антології зібрав кращі зразки літературних творів з біографіями письменників, так що ця антологія заступила відсутню тоді історію українського письменства.

Як журналіст Єфремов став одним з найвизначніших співробітників багатьох видань на Наддніпрянській Україні і в Галичині, надсилаючи статті політичного та історично-літературного змісту. Ними зарясніли в Галичині сторінки „Дзвінка”, „Зорі”, „Записок Наукового Товариства ім. Шевченка”, „Літературно-Наукового Вістника”, на Наддніпрянській Україні — „Киевской Старини”, „Світла”, „України”, „Записок Українського Наукового Товариства в Києві”.

Погляди Єфремова складались під впливом головно Драгоманова, Франка та Нечуя-Левицького, і ідеї народництва стали провідними в його науковій та громадсько-політичній діяльності. У своїх працях він клав в основу досліду критерій служіння народові і народність мови.

Книжну літературу середньої доби (XVII-XVIII) Єфремов слушно вважав штучною, сколастичною, відірваною від живого життя. Так само негативно ставився він і до модерністів. У статті „В пошуках нової краси” в „Киевской Старині” (Х-ХІІ книги, 1902) на прикладах творчості Гната Хоткевича, Ольги Кобилянської, Наталки Кобринської, Катрі Гриневичевої Єфремов засудив „модні напрями” і „карикатурні форми”, захоплення символізмом та декадентством. За основну хибу модерністів він

вважав брак заглиблення в життя, отже неспроможність „викривати суспільні рани” і лікувати їх. Стаття викликала гостру полеміку, і проти Єфремова виступив Франко. Але Єфремов стояв на своєму і основну увагу зосередив на творчості письменників XIX стол., вважаючи їх за основу української літератури.

Від 1904 року він редактував єдиний тоді в Росії український щоденник „Рада”. Під редакцією Єфремова вийшло кілька видань клясиків з його вступними статтями і примітками, зокрема Леоніда Глібова (1904), Євгена Гребінки (1905).

Під час революції 1905 року Єфремов віддається політичній праці, організує Українську Радикальну Партию, а після її злиття з демократами стає одним із керівників, ідеологом і теоретиком Об'єднаної Радикально-Демократичної партії.

Після 1905 року він був фактичним редактором перших українських газет на Наддніпрянській Україні „Громадська Думка” і „Рада”. З них „Рада” стала центральним органом українського національного руху і єдиною в роки реакції українською газетою в цілій Росії.

У своїх статтях Єфремов виступав рішучим противником модних тоді соціалістичних наук, гостро заперечував наявність клясового розшарування української нації чи клясових антагонізмів, розглядав соціальну боротьбу на Україні як змагання за загальнонаціональні інтереси і засуджував прояви клясовых противіріч. В одній із своїх статей в 1906 році Єфремов писав: „Боротьба низів соціальної піраміди за краще майбутнє здебільшого приносить їм шкоду.” Причину цього він пояснював стихійністю процесу боротьби і несвідомістю цих низів. Єфремов твердив, що боротьба приймає інший характер лише тоді, коли на поміч знедоленим приходять розум і свідомість, носіями яких звичайно є інтелігенція, що відіграла, на його думку, керівну роль в національному русі. Вона несе соціальним низам „насіння святих соснов, посіяне в серцях у чесних людей.”

А вже особлива роля належить, за Єфремовим, інтелігенції поневолених націй. „Поневолені нації — це майже саме трудове селянство, на чолі якого стоїть також трудова інтелігенція. Ні спадщини феодального устрою —

великих земельних власників, ні новішої міцної буржуазії, що захищала б тільки свої клясові інтереси, в середині молодих нещодавно відроджених націй — не буває”, — писав Єфремов.

Свої національно-політичні погляди Єфремов безстрашно пропагував у своїх статтях і за свої гострі виступи не раз зазнавав арештів. Але це його не страшило.

На смерть Марка Вовчка Єфремов відгукнувся монографією „Марко Вовчок” (1907), у 140-ліття народження Івана Котляревського редактує збірку його творів зі своєю вступною статтею і примітками, підкреслюючи епохальну роль його виступу. Творчість Котляревського, як стверджив Єфремов, являла собою усвідомлення демократичної тенденції віків і тому стала „вказівним перстом”, „моторм”, „зерном”, з якого ростуть нова українська література і український громадський рух. Збірка вийшла 1909 року.

Єфремов редактував також твори Тобілевича (1910), Свидницького (1911), а в 1911 році видав свою двотомову „Історію українського письменства”, в якій широко подав літературний процес на Україні від давніх часів. У цьому процесі Єфремов бачив вияв трьох керівних ідей: ідеї національного визволення, ідеї народності та ідеї визвольної боротьби людської особистості за свою індивідуальність. Національну ідею вважає він домінантною, що переважає інші і визначає собою всю течію літературного процесу, а дві інші ідеї є рівнобіжними процесами, які відповідають розвиткові національної ідеї.

Єфремов поділив всю історію українського письменства на три періоди: період національно-державної самостійності (Х-ХIV століття), період національно-державної залежності (ХV-XVIII століття) і період національного відродження (з кінця XVIII століття). „Історія” мала великий успіх, і незабаром вийшло її друге видання.

У наступні передвоєнні роки Єфремов видав дві монографії, присвячені геніям української літератури: в 1913 році — „Співець боротьби і контрастів” про Івана Франка і в 1914 році — „Шевченко”.

В політичному житті Єфремов бере активну

участь, організує і очолює Товариство Українських Поступовців (ТУП).

Війну і російську навалу в Галичину, супроводжувану погромом усіх українських цінностей, тяжко сприйняв учений. Він боліче відчував неможливість допомогти українцям Галичини в їх лихолітті. „Кров’ю обкипало серце в українців, коли доходили сюди жахливі вістки про те, що діється в Галичині, і тим гірше почувалась несила щось подіяти, чимось допомогти під цей проклятий час, коли над усім запанувала гармата”, — писав він.

Захоплено привітавши повалення самодержавства, Єфремов відразу включився в працю над державним відродженням України, був одним з організаторів Центральної Ради і з обранням її головою проф. Михайла Грушевського став його заступником, членом Малої Ради і в Генеральному Секретаріяті 1917 року зайняв уряд генерального секретаря в національних справах, та як член української делегації брав участь у переговорах з Тимчасовим Урядом.

Старанням Єфремова Товариство Українських Поступовців реорганізується в Партию Соціялістів-Федералістів, де він став головою Центрального Комітету.

В 1917 році виходить третє видання „Історії українського письменства”. У передмові Єфремов пише: „Книжка виходить у надзвичайний час. Можна сказати, що цим роком великої бурі в нашому національному житті скінчився ще один період українського письменства, — період, скажу так, оборонний, — і нова розгорнулась його сторінка, що стоїть ще чиста, незалежна, але готова для тих літературних сил, які мають прийти незабаром. Які будуть ті сили — ми не знаємо. Що дадуть вони нашій культурі, — це ще сковане за таємницею завісою майбутності. Можна тільки бути певним, що нове ставитимуть вони на тому фундаменті, на тих підвалах, які заложило наше попереднє, до 1917 року, письменство. І можемо хіба бажати, щоб це новітнє вільне письменство за кращих обставин так само широко і гаряче справляло свою творчу роботу, як попереднє виконувало своє оборонне завдання. Воно зберегло українське слово від загибелі, дало йому міць вислову, обточило і обшліфувало

його до всестороннього вжитку і передає тепер новітнім часам, як „тверду крицю”, як зброю міцну, як творчий матеріал. І певно, що нові творці уживатимуть цього матеріалу з тією самою святобожною пошаною до рідного слова, як і їх попередники, і що чисті традиції нашого письменства стануть за міцну основу до всієї нової творчості на літературному полі”.

Як тоді, так і далі Єфремов був найяскравішим представником єдиного національного фронту. Під час війни у 1920 році, щоб рятувати Київ і його мешканців від небезпек у часі переходу фронту, він очолив Комітет Громадської Безпеки.

Після поразки визвольних змагань Єфремов залишився на Україні в підпіллі, керуючи організацією Братство Української Державності (БУД), що проіснувала до 1924 року.

З проголошенням амнестії 1921 року Єфремов вийшов з підпілля і цілковито віддався науковій діяльності, залишившись непримиреним до наявного режиму. Він став дійсним членом Всеукраїнської Академії Наук і віце-президентом, секретарем Історично-Філологічного відділу, членом багатьох комісій, головою Комісії для видань пам’яток новітнього письменства України. В 1922 році з’являється його монографія „Михайло Коцюбинський”, в 1923 році — „Нечуй-Левицький” і „Карпенко-Карий”.

У 1924 році виходить четверте видання „Історії українського письменства”, доведеної до початків 20-их років. У передмові Єфремов так схарактеризував наявний стан українського письменства:

„Надії 1917 року на вільне існування і розвиток письменства одцвілися дуже хутко і одеснулися кудись у далечінь туманну, і з теперішнього місця здаються якими-сь химерними мріями, якими жили ми хіба в недоброї пам’яті 80-их чи 90-их роках минулого століття. Ціла низка наших письменників примовкла і не озивається, або ж ніякого не має способу на те, щоб голоси їхні доходили до читача. Зв’язок між письменником і читачем, гірше — між письменником і тими, хто живого прагне слова і звік задоволити з нього свою духову спрагу — порвався. Химерний випадок, примха, щаслива чи нещаслива оказія тепер ще більше важать у долі нашої книжки, ніж коли-будь

Бърбекин и Тони Захариев, но и
други, като Борислав Ганчев, който
има пътят си във върховия спорт.
Също така са представени и състеза-

ния на българския национален отбор
по волейбол, както и национални
отбори по художествена гимнастика,

атлетика, баскетбол, волейбол, тенис
на тенис, както и национални отбори
по футбол, хандбал, ръгби, волейбол
и др. Също така са представени и състеза-

ния на българския национален отбор
по волейбол, атлетика, баскетбол, волейбол
и др. Също така са представени и състеза-

HA SAXHCT FEJOFERKA

До съботи голяма епопея е разиграна
във външните залежи на България.
Събитията са събрали всички състеза-

ни и треньори, както и всички състеза-

чи и треньори, както и всички състеза-

ся, а українська література опинилася під за-
лізою п'ятою соцералізму.

З приїздом до Києва з-за кордону академіка Михайла Грушевського Єфремов співпрацює в його журналі „Україна”, в „Записках Історично-Філологічного відділу”, в „Літературі”.

Велика популярність Єфремова в широких колах громадянства, його незламність у поглядах і мужня оборона українських національних інтересів здобули йому ім'я „сумління України”.

На вістку про загибель Симона Петлюри в Парижі Єфремов переконався, що прийшов час рішучої дії. Він скликав найдовіреніших своїх друзів — Володимира Чехівського, Володимира Дурдуківського, Йосифа Гермайзе, Андрія Ніковського, Людмилу Старицьку-Черняхівську і поставив справу необхідності боронитись перед московським наступом. При одностайній згоді всіх присутніх засновано Спілку Визволення України, як організацію єдиного національного фронту. Метою її діяльності було відновлення держави УНР — демократичної республіки. На допомогу Єфремову його небіж Павлушков зорганізував зі студентства Спілку Української Молоді.

Очоливши підпільну організацію, Єфремов не припиняв наукової праці. В 1926 році виходить друге видання його монографії „Співець боротьби і контрастів” під новим наголовком „Іван Франко”, в 1927-1928 роках з'являються найвидатніші праці Єфремова — академічне видання „Щоденника” і „Листування” Шевченка зі статтями і коментарями Єфремова.

8 грудня 1927 року на академії пам'яті трагічно загиблого діяча української культури Данила Щербаківського Єфремов виголосив головну доповідь.

У листах за кордон Єфремов не приховував тяжкого стану українського народу, а зокрема письменників. Листи потрапили до західно-української преси, і це викликало бурю нападів на Єфремова збоку урядових кіл УССР.

Остання монографія Єфремова „Панас Мирний” з'явилась у 1928 році.

У 1929 році діяльність СВУ була викрита і почалися масові арешти серед української інтелігенції. Одною з перших жертв упав Єфремов.

На судовому процесі в Харкові Єфремова і кількох найближчих членів СВУ засуджено на смерть із заміною на довголітнє ув'язнення.

Вже після того Єфремова возили до Москви і представляли Сталінові, який сказав, що шанує визначні наукові заслуги вченого і радив йому зректись своїх поглядів і засудити попередню діяльність, обіцяючи за це приманливе майбутнє. Єфремов рішуче відмовився змінити свої погляди і поділив долю інших засуджених.

Сім років пробув Єфремов в Ярославському політичному ізоляторії, за оповіданнями в'язнів, що були тоді з ним, у тюрмі укладав словники до творів Шевченка, Квітки-Основ'яненка, Котляревського, Гулака-Артемовського, доповнював український словник Грінченка, писав спогади про письменників, про свою зустрічі з Франком, Винниченком, Кропивницьким, Нечуєм-Левицьким.

Пізніше Єфремова перевели до Владимірського політичного ізолятора, і від 1939 року його доля невідома.

„ГОЛОС НАРОДУ”

Під таким заголовком ню йоркський „Дейлі Ньюз”, одна з найпоширеніших в Америці газет, містить рубрику з голосами читачів на різні актуальні теми.

В числі з 30 січня на тему проголошеної президентом Картером амнестії для деяких груп молодих людей, що під час В'єтнамської війни вивіткали за кордон або здезертували з війська, вміщено шість листів.

Читач із Квінсу пише: „Коли президент Картер дарує вину тим, що уникнули мобілізації до війська, я дивлюся на його усмішку і бачу за тією усмішкою не близкучі білі зуби, а довгий ряд надгробків з іменами тих, що згинули за те, щоб ліберали не виграли війни”.

Читач з Бронксу: „Тепер, коли противників мобілізації „знято з гачка”, чи не може Картер привернути їх гордість бути американськими громадянами”.

Манеттен: „Президент Картер має рацію. В'єтнамська війна була неморальною і непрогоолосованою війною. З повним респектом до тих, що втратили на тій війні своє життя, тепер ми ввійшли в період миру, а не нарікань”.

Елізабет: „Амнестія — найгірша образа, якої будь-коли зазнали американські військовики. Боягузи мусять знати своє місце”.

Квінс: „Я сподіваюсь, що Картер ніколи не відважиться переступити порога ветеранського шпиталю”.

В. Гут Кульчицький

ЩО РОБИТИ З КОМУНІЗМОМ

„Чи не варто нам перестати витрачати енергію, засоби і час на організацію інтернаціональних хрестоносних походів проти інтернаціонального комунізму, а замість цього стати на платформу національних інтересів і наші засоби та енергію перекинути на організацію публічної опінії проти аморальності і небезпеки російського імперіялізму?” — Таке питання поставив М. Мельник в кінці своєї статті „Окупант: большевицький, советський чи російський”, надрукованій у щоденнику „Америка” з 1 лютого ц.р. Автор за те, щоб перестати. Та він чомусь не доглянув того, що у своїому питанні він актуальну світову ситуацію дуже упростив і що, фактично, такої ясної як у нього альтернативи нема.

Конфлікт національних інтересів

От хоч би, для прикладу, візьмім статтю у престижному ліберальному американському квартальному „Форейн Ефферс” за січень ц.р., яку написав голова секції закордонних справ Політбюро Французької Комуністичної Партії Дж. Канапа. Як відомо, американський Уряд, а тим самим і американське суспільство, із зростом сили комуністичних партій у країнах європейського півдня, в першу чергу в Італії і у Франції, став перед питанням: як відноситися до можливої участі комуністів в урядах тих країн? Над цим питанням розгортається тепер досить жвава дискусія і редакція „Ф. Е.”, видіко, рішила внести і свій вклад до цієї дискусії, друкуючи статтю чолового французького комуніста ФКП, бо у нас немає сумніву, що ця стаття, яка є офіційним становищем партії, скористала з нагоди, щоб донести свій голос до досить широкого круга, будь-що-будь, добірних американських читачів.

Уявім собі тепер, що, скажім, студент Н., українець і американський громадянин, прочитавши статтю тов. Канапи, розгубився і підійшов за порадою до М. Мельника, який, приймім, є професором у тому ж університеті, де н. є студентом. У статті ж бо Канапа, представивши французьких комуністів величими західного типу демократами, оборон-

цями всяких свобод, незвичайно толерантними до всіх французьких верств, крім купки мільйонерів (ні разу не вжито „кляса” чи „клясова боротьба”), та ще й за тісну співпрацю з християнами, нарікає на „західних політиків”, а особливо західнонімецьких і американських, за їхнє „становище, що участь комуністів в уряді, хоч і вільно вибраному загальними виборами, поставила б під знак запиту міжнародні зв’язки Франції.” Що ж би порадив М. Мельник нашому студентові? На основі його сантименту у наведеному вище питанні виходило б, що порадив би стати по стороні Канапи.

А от редактор італійського ліберального щоденника „Ля Стампа” дивиться на цю справу інакше. Інтерв’ю з ним було вміщене в американському місячнику „Атлас” за листопад 1976 року. На питання: — „Чи в Італії вірять у те, що говорять комуністи?” — він відповів: — „Провідники Соціял-Демократичної і Республіканської Партий... бачать суперечності у позиції комуністів. Колишній лідер Італійської Соціалістичної Партиї з’ясував це в такий спосіб. Італійські комуністи твердять, що правдивий шлях до соціалізму є плуралістичний і демократичний. Але одночасно вони все ще визнають соціалістичним характер советського суспільства, яке напевно не є демократичне. Отже, італійські соціалісти питаютъ комуністів: якщо ви дійсно вірите, що соціалізм мусить бути демократичний, то як ви можете бути індиферентні до того, котрий рід соціалізму переможе?”

А на питання: — „Чи ви думаєте, що американці забагато турбується цією проблемою?” — італієць відповів: — „Я думаю, що було б фатально для американців робити враження, що вони не мають нічого проти того, щоб комуністи перемогли, чи сугерувати, що комуністи могли б дати Італії ліпший уряд... Деякі замріяні західні обсерватори прибувають до Італії, і з моментом, як відкриють, що комуністи не мають хвостів, негайно роблять висновок, що немає нічого страшного у перемозі комуністів. Це — безглуздя.”

З цих слів італійця наш студент напевно

зробив би висновок, що в його національному інтересі як американського громадянина виступати проти комунізму. А що робити йому як українцеві? Чи виявляється тут суперечність національних інтересів? Так виглядало б на підставі становища М. Мельника. А в дійсності конфлікту тут немає жадного. Національні інтереси студента Н. і як американського громадянина і як українця — тотожні, бо між інтернаціональним комунізмом і російським імперіалізмом фактично ще далі існує інтимна пов'язаність.

Ілюзорність альтернативи

Як відомо, комуністичних партій не було перед „жовтневою” революцією; вони є продукти тої „переможної” революції; їх почав творити росіянин Ленін для ширення з допомогою тої ж революції в світі. І ще не так давно було прийнято вважати комуністичні партії п’ятими колонами Москви, знаряддям російського імперіалізму. Що ж то, ст же, в цьому відношенні так радикально змінилося, що можна відділити російський імперіалізм від створеного ним інтернаціонального комунізму? Поставивши збоку Югославію і комуністичний Китай як спеціальні випадки, найбільше шуму по цій лінії робиться довкруги т.зв. „еврокомунизму”.

Канапа у згаданій вище статті пише: — „Французькі комуністи переконалися на базі свого власного досвіду і досвіду, зачерпненого із зовні, що ніцо, абсолютно ніщо, не може у наш час і в такій країні, як Франція, заступити народну волю більшості, висловлену демократичними засобами, зокрема через загальне голосування. Їхні погляди у повній гармонії з поглядами італійських комуністів. Ця гармонія породила розмови про „еврокомунізм”. Згадує Канапа ще Японію, а в загальному говорить про „декілька комуністичних партій в індустріалізованих капіталістичних країнах” з поглядами „еврокомунізму”, тобто ніби незалежними від Москви.

Отже, якщо б навіть додати до Югославії і комуністичного Китаю ще отих „кілька” ніби незалежних компартій, то компартій на послугах російського імперіалізму залишиться ще дуже багато. От хоч би компартія ЗСА.

Та їй оці компартії еврокомунізму. Чи вони такі то вже дуже незалежні від Москви?

У цитованому вище інтерв’ю італієць відмітив, що італійська компартія, яка уважається від Москви найбільш незалежною, не уважає ССРС не соціалістичною країною, а тому й не виступає проти нього, критикуючи тільки деякі потягнення як, наприклад, інвазію Чехо-Словаччини.

Говориться ще про Еспанську Комуністичну Партию як дуже зближену поглядами до ІКП і ФКП. У „Нью Йорк Таймс” з 16 січня ц.р. були вміщені витяги з інтерв’ю із лідером еспанських комуністів і досить довгий репортаж про них із Мадриду. Обидва витяги малюють ЕКП як самостійну, від Москви незалежну, але в кінці репортажу автор твердить, що „хоч відношення між тов. Курріло і Москвою натягнені від того часу, як він засудив інвазію Чехо-Словаччини в 1968 р., все таки Советський Союз і далі еспанську компартію засипає грішми”.

З-поза Європи близькою до еврокомунізму вважається Чілійська Комуністична Партия. „Менчестер Гардіян” з 23 січня ц.р. вмістив коментар своєї спеціалістки від комунізму Гелли Пік на інтерв’ю з лідером ЧКП Люїзом Карваланом, яке було передаване на англійській телевізії. Гелла Пік підкреслює, що Карвалан дефінітивно заявився за „грандіозну коаліцію” з християнськими демократами, так само, як і італійські комуністи за демократію, за мішану економіку. „Все таки, — каже коментаторка, — Карвалан не розвіяв підозріння, що його демократичний шлях до комунізму є тільки засобом для осягнення кінцевої мети: встановлення комуністичної влади.” І хоч він твердив, що „я — людина з Сантіяго, а не Пекіну чи Москви”, то, приймаючи від Подгорного орден Леніна, заявив: — „це — дальший доказ солідарності Советського Союзу з Чіле”.

Отже, більче придивившися, навіть тих кількох еврокомуністичних партій не зовсім відірвалися від воза російського імперіалізму. А поза ними, як уже згадувано, є маса компартій на вірних послугах. Такою є кубинська компартія, яка виконує, тепер особливо в Африці, чорну роботу для російського імперіалізму; вірними є комуністи Анголі, комуністи Сомалі, які дали бази для улегшення наступу того імперіалізму; такими є комуністи Мозамбіку, щоб

згадати тільки тих, які відіграють видну роль у нинішньому наступі.

Яке ж тоді, у світлі таких незаперечних твердих фактів, можна нині ставити альтернативу: інтернаціональний комунізм чи російський імперіалізм?

Унікальність нашої доби

В інтерв'ю, передаваному на телевізії у ЗСА і надрукованому у „Менчестер Гардіян” з 16 січня ц.р., Джордж Кеннан, „батько” американської політики „контейнменту”, висловив переконання, що СССР перебуває у стадії переходу від переповненого „великим ідеологічним запалом ленінського періоду” до періоду остаточного оформлення „справжньої нормальності великої потуги”. От тут, у цьому своєму переконанні, Джордж Кеннан поставив палець на найважливіший елемент нинішньої міжнародної політики, яким є питання: що собою являє СССР, є він „нормальною” чи „ідеологічною” потугою.

Генрі Кіссіндже трактував СССР як „нормальну” потугу, і тому зазнав багато розчарувань, особливо наприкінці своєї служби на пості державного секретаря. Дж. Кеннан, хоч і говорить ще про „перехід”, насправді ж уважає його майже закінченим. Коли інтерв'юер Мартін Агронскі запитає його, чи він уважає, „що ми більше не потребуємо дивитися на росіян як таких, які зобов'язалися вести політику агресивного експансіонізму і остаточно осягнути панування комунізму над світом”, він відповів потакуюче і радив не турбуватися „ідеологічним викликом СССР”.

Тим часом правда якраз по другій стороні. СССР не є у процесі переходу і ніколи не зможе перетворитися на „справжню нормальну велику потугу”, бо російський імперіалізм, увійшовши у симбіоз з інтернаціональним комунізмом, з ним переможе або разом із ним пропаде. І тому „організація інтернаціональних хрестоносних походів проти інтернаціонального комунізму” не є „витратою енергії, засобів і часу”, бо вона є одночасно „організацією публічної опінії проти аморальності і небезпеки російського імперіалізму”, а тим самим і „стоїть на платформі національних інтересів”.

ВИСОКОШКОЛЬНИЙ УКРАЇНОЗНАВЧИЙ СЕМІНАР ТУСМ-у

(авб) Багато української студентської молоді спрагненої суспільно-політичних знань з українською тематикою на університетському рівні. Сотні й сотні такої молоді закінчили українознавчі нижчі й середні школи чи курси. Їхні учителі, батьки та вишкільники викликали в них любов та ентузіазм до придбання ґрунтовнішого знання й надихали їх патріотичними мотивами уділятися для визволення України. Однаке, часто ця молодь розчаровується в тих закликах, не маючи можливості придбати таке знання, але усвідомлюючи собі, що воно потрібне для того, щоб можна здійснити патріотично-політичні заклики старших.

Фактом є, що цілий ряд предметів преважливих для українського державного визволення не подається нашій молоді до вивчення ні в одному осередку високошкільних студій. Такі ділянки як історія української зовнішньої політики й дипломатії, історія української політичної думки, українська національна економіка, українська бібліографія україніки чужими мовами, українська політична наука, наука міжнародних відносин з українського погляду, росієзнавство включно з історією російського імперіалізму та ленінізму з його відмінами, українська політична соціологія, українська геополітика, українська військова історія, теорія національно-визвольної війни і ін. не є предметом зацікавлення ні в одному напрямку високошкільному осередку.

Але політичний провід еміграції закликає молодих людей до дій. Як це робити — мало говоритися і пишеться, хоч саме дія між чужинцями вимагає великого знання, щоб не компромітувати українського імені. Ґрунтovne знання основ українознавства потрібне для ведення хоч би доброї інформації про Україну. Кожний інтелігент повинен усвідомувати собі, що саме такого знання досі не придбати в існуючих українознавчих високих школах, а хібащо самоуком.

Щоб хоч у скромній мірі виповнити цю прогалину знання, виникла в Нью Йорку ініціатива зорганізувати в різдвяному періоді 1976 р., коли студенти мають перерву в своїх шкільних заняттях, однотижневий семінар для студіюючої молоді, на якому наші щонайкращі знавці викладали б такі предмети на академічному рівні. Отже заходами Головної Управи ТУСМ і Управи Американських Приятелів АБН, при співучасті СУМА, здійснено цей задум на оселі СУМА в Елекенвілі в дніх 26-31 грудня м.р. Учасники прибули з Парми (Огайо), Детройту, Бостону, Гартфорду, Гемстедту (Лонг Айленд, Н. Й.), Йонкерсу, Нью Йорку, Ірвінгтону (Н. Дж.), Філadelphії. Викладачами були: д-р Олександер Соколишин, д-р Петро Мірчук, д-р Богдан Стебельський, м-р Володимир Кульчицький, д-р Богдан Романенчук, д-р Микола Богатюк і д-р Анатоль Бердій.

Виклади відбувалися без перерви цілими днями.

Л-р Ольга Вітонпинська

СИМОН! ПЕТЛЮРА — ПУБЛІЦИСТ І ЖУРНАЛІСТ

Голова Української Республіки Симон Петлюра виконував професію публіциста та журналіста протягом усього свого короткого життя під постійними московськими заборонами, цензурою, а то й загрозою ув'язнення.

І саме, беручи до уваги ці обставини, можемо як слід оцінити його природний дар, творчу інтуїцію, а зокрема подиву гідну працьовитість. Він не покидав цієї своєї професії ні у „вогні крові революції”, ні у важких еміграційних умовах.

Проте, довоєнний і післявоєнний періоди його діяльності єагато де в чому різняться, про що й говорить книга „Симон Петлюра, статті, листи, документи” (УВАН, Нью Йорк, 1956): „Матеріали книги ілюструють розвиток Симона Петлюри як людини, спочатку зв'язаної марксівською ідеологією й партійною програ-

Виголошено 20 подвійних (90-хилевих) лекцій на теми: „Вступ до бібліографії україніки англійською мовою”, „Вибрані теми з бібліографії україніки”, „Націоналізм, теорія загальна і українська”, „Політика і політична дія”, „Важливіші проблеми політичної історії України”, „Роля політичної еміграції”, „Інтерпретація українського націоналізму в різних теоретиків”, „Роля національної культури в боротьбі з російським імперіалізмом”, „Першочергівість наукових завдань українців”, „Московська політика на літературному фронті в Україні”, „Поезія і політика (або роль національної літератури в боротьбі за визволення)”, „Аналіза міжнародної ситуації”, „Україна як економічний потенціял і потуга”, „Ленінізм як сучасна панівна форма російського імперіалізму”, „Нарис історії української зовнішньої політики”.

Після кожної лекції було по кілька запитів і вислови думок студентів. Вечорами молодь співала колядки і українські пісні при акомпанементі гітари, слухала українські музичні платівки, вела гутірки, відзначила зворушливою імпрезою одного пізнього вечора при ватрі й смолоскипах річницю геройської смерті Біласа й Данилишина.

На закінчення цього першого зимового студентського семінару проведено загальну гутірку про цілість програми та наслідки. Майже всі учасники заирали слово. Рішено, щоб ТУСМ видав скриптом цілу збірку викладів, записаних на звуковій стрічці. Цей комплект викладів зможе набути також кожний неучасник за передплатою в Гол. Упр. ТУСМ, про що будуть окремі оголошення. Далі, запропоновано ТУСМ-ові перевидати по-англійські цінну пра-

мою. — до понадпартійного державника, Голови Директорії Української Народної Республіки.” (ст. 7) Цей злам наступив під час Визвольних змагань 1917-1921 рр. і становить другу й останню фазу діяльності нашого великого Державного Мужа. Тепер ми займемося тільки першою її частиною.

Навіть „зв'язаний марксизмом”, Симон Петлюра мав завжди свою власну думку й відкриті очі, зокрема на ворожі щодо України московські затій й завжди їх викривав у своїх статтях.

І так, наприклад, у рецензії на брошуру Н. І. Лазаревського „Автономія” С. Петлюра вказує на брак наукових аргументів у москалів: „Щождо самостійної продукції російських письменників у справі національного питання, то тут доведеться сказати, що вона більше нагадує січку, ніж справжню наукову спробу оброблення національної справи”. (16)

У рецензії на Гіршеву статтю „Автономія України в світлі соціал-демократичної критики” знаходимо такі думки, які споріднюють Симона Петлюру з Лесею Українкою щодо московської соціал-демократії: „... інтереси культурні, духовні і т.д. українських робітничих мас наказують не нехтувати національним питанням, як це роблять російські соц.-демократи”... (Порш) „примушений був застановитися над цією дивовижною плутаниною, яка панує в головах російських соцдемократів, і спеціально д. Лукашевича, в цій справі — запеклого ворога автономії України... Він „наводить лише одну перлину з цієї плутанини... що „не дело пролетаріата проповідувати федерацізм и автономію”. I висновок С. Петлюри з цього: „російських соціал-демократів... можна переконати в справі автономії України лише тоді, коли вони побачать, що все одно і без їх допомоги вона буде здобута тими широкими масами, які безпосередньо в ній заінтересовані.” (ст. 17-20)

Та не тільки в партійних справах С. Петлюра такий кмітливий і ясновидючий. Так само критично підходить він до історичних українсько-московських взаємин у довшій праці: „Причи-

нок до історії переселення турецьких запорожців на Кубань". Читаемо в ній: „Вже за рік після зруйнування Запоріжжя... уряд засилає до емігрантів спеціальних агентів". Це звучить зовсім актуально, а далі Петлюра кидає нове світло на деяких козацьких отаманів: „Кошовий Чепіга і військовий суддя Головатий силкуються... заслужити „ласки і внімання"..." Антон Головатий за підмовою москалів пустив поголоску, „що, після закінчення війни з Туреччиною 1788 р., всі турецькі запорожці будуть видані Росії як воєнні дезертири". Кошовий Гладкий „пустив видумані слухи (начебто) султан намірився переселити Запорізьку Січ у Єгипет." І врешті цих козаків, що дали москаліям заманити себе, зразу ж ув'язнювали і примушували писати листи до своїх у Туреччину, щоб вони поверталися. Це підтверджено оригінальним листом козака Білецького до його рідного брата Гната. У цих нечесних діях мав брати участь теж дюк Рішельє, жерсонський гу-

цю проф. С. Горака „Україна в міжнародній політиці" (по-німецьки, хроніка договорів, декларацій, конференцій, подій), що буде дуже корисним підручним матеріалом для кожного громадянина. Врешті, всі одночасно ствердили своє задоволення з цього вдало зорганізованого семінару й звернулися до організаторів з проханням, щоб вони заплянували черговий такий високошкільний семінар в наступному зимовому сезоні. Управі оселі СУМА належиться вислів подяки за добру обслугу, харчування, порядок.

Доцільно відмітити, що український націоналістичний рух охоплює великі кадри студентської молоді й висококваліфікованих знавців з різних ділянок суспільно-політичних наук. З кіл молоді й професорів лунають все сильніші голоси про часовість та реальність зорганізування постійно-діючого дослідочно-освітнього інституту політичних наук. Доцільно, щоб провід зацікавлених товариств серйозно застановився над можливістю здійснення такого задуму, без чого терпітиме українська політична зовнішня діяльність через свою аматорщину, брак кваліфікованих й ідейних кадрів та ставлення праці на нездовільному інтелектуальному й фаховому рівні. А високий рівень личить великий 50-мільйоновий державницькій нації! ТУСМ прямо покликаний стаги рушієм сповнення цього задуму, за реалізацію якого напевно здобуде собі й широке признання. А теперішній Управі ТУСМ належиться признання за здійснення цього першого семінару, що повинен розпочати традицію щорічних таких курсів українського полікознавства.

бернатор, який дбає про заселення козаками „Новоросійського краю". Цю працю закінчує С. Петлюра висновком, що коли москалі щось комусь і дають, то „лише з огляду на мотиви досить неморального порядку."

Таку ж актуальність і подібність до сьогоднішніх московських засобів обману і терору бачимо й у „Внутрішньому огляді" (42), в якому мова про події 1905 р.: „Панус реакція... З тхірливості уряду випливають всі ті нелюдські засоби, якими він „втихомирює" розбурхане море народньої ненависті. Всі тюрми переповнені. Тіснота в них неможлива. Дякуючи цьому і страшній неохайності тюремної адміністрації гігієнічні і санітарні умови неможливі. Хапають робітників, селян, інтелігенцію... винищуючи останніми часами навіть ряди духовенства... школи позачинювані, бо заарештовують учителів і учительок... адміністративні заслання на північ і Сибір приймають небувалі розміри... вони відбуваються без суду... Обов'язок прокурора — обстоювати закон; обов'язок адміністрації гнати таких прокурорів, що обстоюють закони!" Оце все ніби сьогодні писане і так, як сьогодні, москалі завжди підтримують свій режим — все одно: царський чи большевицький. Це видно з реакції Симона Петлюри на писання в московській тодішній пресі. У його статті: „Резолюція київських робітників про терор і ставлення до неї преси" читаемо: „Відповідати „Новому Времені", що мішає докупи і соціал-демократа, ідейного борця за новий соціально-політичний лад, і форменного злодія, грабіжника — немає ніякого змислу... „Новое Время" більше ніж яка інша газета завше була безчесною і брехливою... проповідуючи утиски і національну ворожнечу — вона сама винна у тому безладді... Не будемо спинятися і на статті „Слова" з приводу згаданої резолюції. Стаття ця недотепна і виявляє повну безграмотність. (59)

Його настороженість до москалів видно теж у статті „Українські катедри і український пролетаріат". С. Петлюра радіє, що „новий академічний рік приніс декілька радісних звісток для національно-безправного українського громадянства: в Україні „почнуть професори читати лекції по українських предметах". Але вже „шакали з „Киевлянина" піднімають „по-

ход" проти наших перших культурно-національних здобутків і завивають чорносотенним воєм..." бож „там, в аудиторіях університету повно молоді, що з жадобою, з усією силою радості національного відродження, хоче почтути заборонене досі слово науки про своє національне „я”.

Наголосивши національний бік справи — соціал-демократ С. Петлюра не забуває за соціальне її значення: „Здавалося б, — пише він далі, — що українському робітникові не буде ніякої користі з сучасної української науки...” Тим часом „ненормальний стан чужої освіти і культури, насильно нав'язаних, відчуває, перш усього і більш усього соціально покривдженій член пригніченої нації... От через віщо і український пролетаріят не ставиться байдуже до того, яка на Україні буде школа та культура, а вимагає націоналізації (тобто українізації — О.В.)... піддержуючи українських студентів у цій боротьбі... А студентам слід завше пам'ятати, що там по наших обдертих селях панує темрява, що робітничі й селянські діти нівечать душу і мозок свій чужою „культурою”... з тією незрозумілою... для дітей мовою, котра... поставила нас у хвості культурних народів...”

Турбуючися ввесь час народньою освітою, С. Петлюра доходить до висновку, що українці не використовують навіть тих скіпих можливостей, які мають з ласки москалів, що позасновували в Україні цілий ряд освітніх товариств. Він питася: „А чому б їх не зробити своїми, не українізувати їх... через що б не скористуватися їхніми зв'язками, їхніми грішми, для нашої справи? Історичні обставини створили це ненормальне явище, як і ту групу українців, які, згубивши національне почуття... працюють по таких товариствах... Те ж саме доведеться нам сказати і про київських українців, які з холодною байдужістю дивляться на діяльність Київського т-ва грамотності і ні пальцем не шевельнуть для того... щоб приспособити його для української просвіти”. Ці російські т-ва, „яким українці самі дозволяють розвивати русифікаторську діяльність у центратах України, то доказ нашої байдужости, нашого невміння використати те, що у нас під руками, то доказ нашого безсилля і браку ініція-

тиви... а... грошові фонди такого товариства витрачаються на видання російських книжок... А чайже „ті товариства, удержануться на гроші українського народу!...” (72)

Іронічна назва „Ідейна боротьба з українством” (84) вказує читачеві зразу, про яку „ідейність” буде мова. Починається стаття обережно: „Ми знаємо, що українство зустріло прихильність і спочуття у поступової частини російського громадянства”. Проте, автор не находить ніякого факту ні доказу на оту „прихильність” москалів. Натомість з боку московських „консервативних груп” українство зустріло досить вороже відношення. І на це С. Петлюра дає докази. „Відчуваючи наукове убозество і безсилля „ідейної” боротьби, добре приятелі адміністрації кликали собі на допомогу поліцая... Так само виглядає та боротьба і тепер: з одного боку доказують на сторінках „Киевлянина” і „Нового Времені” — „несостоятельность” ідейних змагань українського народу, з другого — кивають поліцая і кричать про „страшну” шкоду і небезпеку цього руху... У Києві засновано навіть „Союз русских националистов”, а один із його засновників, „малорос” Савенко, пише: „С українофільством необхідно серйозно боротися. І кому... як не нам, українцям?” Добродій Савенко називає себе українцем! Це може спершу показатись дивовижним і сміхоторним: член-основатель „клуба русских националистов”... — українець, ворог культурно-політичних ідеалів українського громадянства — що за абсурд?” І Петлюра робить висновок: „Нова, „ідейна” боротьба проти українства, яку „російські націоналісти української формациї” починають вести..., мусить викликати живіший рух серед української демократії...”

Бувши драгомановцем, хоч і не таким засліпленим як, наприклад, Михайло Павлик, С. Петлюра протиставить драгомановську політизацію українського життя — „неполітичному культурництву” Антоновича (97), яке „задержало розвиток українського руху на десятки років... було причиною і трагізму діяльності самого Драгоманова.” Пишучи про Державну Думу (99), стверджує, що українські політичні партії брали... не дуже активну участь у виборах... та, що гірше: „одні тільки посли

В. Давиденко

НЕМИНУЧИЙ РОЗВАЛ СОВЕТСЬКО-РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Дайте мені „людиною-невидимкою” пожити бодай один рік на Україні, походити у „ватянці” по колгоспах, попрацювати з колгоспниками на полі, погуторити, сидячи з ними на прильбі, по широті. Дайте в „синій спецовці” попрацювати звичайним робітником на заводі або в шахті, прислухатись під час обідньої перерви до того, що вони говорять, що ім болить, на що вони нарікають. Дайте попрацювати в будь-якій районовій установі, послухати в глухих закутках коридорів, коли у службової дрібності розв’язуються язики до такої міри, до якої вони можуть розв’язуватися в советських установах.

Ніякий Самвидав не дасть вам усіх деталів советського побуту, якими просякнене життя підсоветських людей. Бо Самвидав не входить у деталі психології советського раба. Його головне завдання — освідомлювати західній світ і „своїх” людей при кричущі факти ламання людських прав, вести реєстр арештованих, добиватися перед світовою опінією їх звільнення, а бодай додержування тюремного режиму,

українські не виявляли на перших порах ніяких тенденцій до національної парламентарної організації.”

Обговорюючи „ІІІ Черговий з'їзд Української Соціал-Демократичної партії” (104) з головним питанням приступлення українців до московської соціал-демократії, С. Петлюра пише: „Умовою свого вступу в склад рос. соц.-дем. партії українська соціал-демократія ставить визнання автономії України. На цей проект ц.к. російських соц.-демократів відповів негативно... Замість цього пропонував... цілком залишити свою організаційну самостійність і злитись з організаціями російської соц.-демократії, що існують на території України.” Тут ще С. Петлюра мав ілюзії щодо доброїволі москалів, бо в дальшому наводить ім приклад австрійської соціал-демократії, до якої входили різні національні партії, і ще таки він сподівається що „і в російській соціал-демократії прийде до федераційного устрою.”

(Закінчення буде)

порушуваного місцевими сатрапами за санкціями „згори”.

Дайте бодай вечір посидіти в теплій компанії „номенклятурних персон” із власними дачами і „волгами”, з численними пляшками на столі — і послухати, з якою зневагою говорять вони про „маси”, зокрема про колгоспників, що в Советському Союзі вже стали тим, кого колись поміщики називали „бидлом”. „Гей, куди колхознік пръошся!?” — чує „господар цієї землі”, протискаючись в крамниці до прилавка.

Сучасний советський офіцер не б’є по морді рядовика-солдата, але дистанція поміж ним і рядовиком далеко більша, як була за царя. Діти „номенклятурних батьків”, генералів і „народніх артистів” успадковують від них не тільки їхні маєтки, але й громадські становища і погорду до „плебесу”. Вони — еліта соціалістичного суспільства, і колись зненавиджене слово „золотопоганник” є символом їхньої вищості. Надзвичайно тяжко пробитися до високої школої колгоспницькій дитині.

Переважна більшість сучасної советської „нової кляси” — члени партії. Але що спільного має районовий керівник з переслідуванням царською поліцією підпільним революціонером-ідеалістом? Без постійного заробітку і мешкання, він перебивався приватними лекціями, харчувався абияк, мріяв про царство грядучого соціалізму і — молився до Маркса і Леніна.

Отак виглядає сучасна колосальна суспільна піраміда, що вперлася одною стороною в Тихий океан, а другою вкриває своїми бюрократичними брилами половину Східної і Західної Європи.

На чому ж тримається ця монструальна споруда, збудована на кістках і з cementованою кров’ю мільйонів жертв комунізму?

Царську Росію називали колись „колосом на глиняних ногах”. Широчезна територія, численна армія, добре поставлений бюрократичний і поліційний апарат. І над усім єдине для всіх гасло: „За веру, царя і отечество!” Ця імперія вистояла триста років, не зважаючи на програні війни, корупцію, діяльність револю-

ційних груп. І от — враз не стало царя, порозваливали церкви і навіть слово „Росія” на деякий час було заборонене. Офіцерський корпус створив кістяк большевицької армії, дворянство — підпора царизму — виявилось найменше відпорною частиною суспільства. „Родину” боронили юнієри, городові з архайчними „бульдогами” і якийсь відсоток унтер-офіцерів. Влада, як казав Ленін, що розпоряджав всього лише кількома тисячами партійців, „валялась на вулиці”.

Про причини поразки антибольшевицьких сил не будемо тут говорити: про це списано стоси паперу. Та й який же міг бути спротив Москві, коли провідники української революції на чолі з Винниченком самі розкладали армію і простягали руки большевикам в ім'я „світової єдності міжнародного пролетаріату”? Ленін обманув селян та робітників і почав нечуваний в історії експеримент з соціалістичною революцією під знаком облудного інтернаціоналізму. Політичні зигзаги, що їх творив Ленін зі своїми „соратниками”, „будуючи соціалізм”, включають в себе колись відкинуті ним самим концепції соціалістів-революціонерів у земельній програмі, „перманентну революцію” Троцького, „самовизначення народів аж до їх відокремлення”, що входило до програми соціал-демократів. Але коли всі ці зигзаги випростати, то постане пряма лінія від Леніна, через Хрущова і до Брежнєва: єдина Росія, як перемальювана на червоне царська Росія, але з куди ширшими аспіраціями, з претенсіями на владіння світом.

Політики, які не вдаються вглиб справи, твердять: большевицька влада тримається лише на багнетах. Все населення, мовляв, „національні меншості” зокрема — проти большевизму. Вистачить одного удару, і большевизм розлетиться на окремі національні держави.

Справа не така проста. З писань самих російських дисидентів, від Солженицина починяючи, виходило б, що нині вже висновуються у властивій Росії три взаємосуперечні течії. Чи не головна з них „змагання за поліпшення режиму”, при залишенні партії і всіх її установ. Друга течія борсається над створенням програми нової „демократичної” післябольшевицької Росії, „дозволяючи”, очевидно, самовизначен-

ня поневоленим народам. Третя, сказати б., „духовна” вірить у відродження „святої матушки Росії, яка врятує цілий світ”. Але всі вони, не зважаючи на свій камуфляж — єдинонеділімці.

На Україні після 60-их років відбулася значна еволюція в поглядах політично активної молоді на існуючий в ССР лад. Поминаючи підпільні націоналістично-революційні групи, які вимагають відновлення самостійної української держави, провідники молоді діяли здебільша легально, висилаючи комуністичним провідникам свої апелі-програми, як направити „викривлювану” після смерти Леніна національну політику і закликаючи вертатися на „ленінські позиції”. Тепер Леніна в самвидавній літературі не згадують, переконавшись, що це він був справжнім єдинонеділімцем і винайдником обманної національної політики. Іменем Леніна вів політику обмосковлювання України його вірний учень Хрущов і веде Брежнєв.

А як же з тою Вавилонською баштою — „комуністичним монолітом”? Міжнародні комуністичні з’їзди закінчилися фіяском. Останніми спробами скріпити цей моноліт були здушення повстання на Мадярщині, в Польщі, Чехо-Словаччині, Східній Німеччині. Повторити цей експеримент з Румунією Брежнєв не відважується, оглядаючись на Китай, який чорною зморою звисає над ССР. У Франції і Італії, де є 1.700.000 комуністів, Брежнєв уже не є „хазяїном”, як був Сталін, дарма, що щиро чи нещиро італійські комуністи вірять в „демократичний комунізм”. Всередині тієї партії щораз більше назривають відосередні сили, які хочуть „свого”, італійського комунізму.

То чому ж таки тримається Советський Союз?

Головна його опора — советська комуністична партія, що нараховує 17.000.000 членів, наділених численними привілеями супроти „безпартійної сволочі”. Це, певна річ, не означає, що всі ті мільйони готові „покласти життя свої” за советський режим. Про це переважно свідчили події з Другої світової війни. І це було одною з найгрубіших помилок Москви спричинити інфляцію членства КПСС, якого часу спричинено інфляцію „орденонос-

ців" — мільйони людей, обвішаних безвартісними медалями і орденами.

А яка ж ще опора советської влади, крім КГБ і партії?

Совети — сільські і районові — у яких большевики на початку революції творили мізерну меншість.

Місцеві совети — чистісінька фікція влади, якими керують районові і обласні партійні комітети на чолі з ЦК КПСС. Це — величезне „п'ятьомкінське село" з мільйонами паразитів, яких утримують колгоспники і робітники. Але звання члена совету сповнює його гордістю і фальшивою певністю своєї влади. Скільки десятків мільйонів годин марнує сільський актив — члени сільрад, висиджуючи мовчки на їх засіданнях! Во за них уже все вирішено в райкомі партії. Те саме можна сказати про членів районових советів, на засіданнях яких рішальне слово мають КГБ і райком партії.

Ось ці пихаті маріонетки з партійними білетами і становлять на селі хребет советського режиму. Вони — око і вухо КГБ. І за свою „владу" вони готові і „живот положити", і брата рідного обвинуватити в несосвітінних злочинах супроти влади. Це вони, коли тікали німці на Захід, немов таргани, повилазили із запічків, творячи „партизанські загони", дарма, що советська партизанка це були перекидувані через лінію фронту частини регулярної армії.

А тим часом назривають і консолідаються на Україні націоналістичні революційні сили, черпаючи свої резерви не з тих студентів і вчителів, для яких єдина мрія — диплом і добра кар'єра. Чимраз більше число невдоволених зростає серед молодих науковців. Останнім часом приходять з України вістки, що досі ніби пасивне робітництво добивається поліпшення не тільки свого матеріального становища, виходячи на страйки, влаштовуючи демонстрації. З радіо, від туристів і своїків-відвідувачів робітники довідуються про життя на Заході і вимагають дозволу емігрувати. (!) Пересічний советський робітник уже добре орієнтується в світовій ситуації і, не зважаючи на постійну індоктринацію, „думає свою думу", і вже добре знає ціну „жовтневим здобуткам". Бачачи засилля москалів на всіх шаблях соціальної

драбини, він переїмається до них щораз більшою ненавистю. В одному з підсоветських романів читаємо, з якою злою іронією українці-члени „бригади комуністичної праці" звертаються до свого бригадира-москаля: „Ей ти, старший брат!"

Виступаючи в Нью Йорку, син генерала Григоренка стверджив крах советської системи і передбачає розвал советсько-російської імперії.

Високі мури Владимірської тюрми і колючі дроти концтаборів уже перестали бути непоборною перешкодою для листів і навіть довгих звернень політичних в'язнів, в яких вони закликають західний світ боротися за їхню і свою свободу. В концтаборах творяться національні групи, з якими адміністрація мусить рахуватися. Очолюють ці групи українці, яких відсотково найбільше в концтаборах.

Тому українська єміграція мусить докладати щораз більше зусиль, щоб допомогти їм у їхній нерівній боротьбі зі спротом, що тисячами помаців обслуговує поневолені народи і простягає їх навіть до Африки. Широкого розголосу набув лист президента Картера до Брежнєва в обороні тих, які „терплять за справедливість і людські права". Але останнюю на світі імперію розсадять не зовнішні, а внутрішні сили, бо немає такого бетону, який міг би витримати їх натиск.

НЕЙМОВІРНА ЕЛЕКТРИЧНА ЗБРОЯ В АМЕРИКАНСЬКОМУ АРСЕНАЛІ

Майбутня війна включатиме смертельні лазерні промені. Пересічний американець ніколи не чув про електронічну війну (EW), бо ця зброя належить до найбільш засекречених. Але, заявив Воррен Австін, який провів 21 рік, вдосконалюючи EW, Конгрес помалу підносить завісу над цією таємницею, щоб показати вищість Америки супроти СССР.

Фактично EW є обороною збросю. Але прийде день, каже Воррен, коли наука електромагнетичної радіації розвинеться до такої міри, що вона стане головною атакуючою силою. Тоді лазерна техніка зможе нищити цілі міста протягом секунд.

Лазерні промені не мають запаху і не мають „ударної сили", але це — неймовірна руйнницька сила.

Америка витратила на EW коло мільярда доларів протягом одного лише 1977 фіскального року.

ЗСА мають уже в своєму арсеналі електронічні

3. Скрижаль

ЧИ ПОБЛАЖЛИВІСТЬ НА ЧАСІ?

(Закінчення)

Ми уже не раз чули таке крилате речення як „тroyянський кінь”. Чи ворог послуговується ним супроти нас, нашої Трої? Без сумніву, що так! А як воно виглядає у нашій дійсності? Троя — це наша самобутність, наша правда, наша ідея, це наші міти, які є муром таким твердим, що ворог не має ніяких виглядів влізти до нашої Трої. Отже, ворог уживає підступу, буде „коня” і підсуває його до нас, прикрасивши синьо-жовтим прапором, або особу з орехом мученика, що несе „грудку землі з України”. Однак, горе тим нетямущим, які на мить забули б, що це всройкий підступ! Нашим завданням є завжди про це думати і у всьому, що від москвинів-руссих приходить, бачити підступ.

При чому справу москвини ставлять так, що носіями режиму, КГБ і комунізму не є московсько-руssий народ, навпаки, москви-ни-руssкі є першими жертвами режиму, КГБ і комунізму.

Якщо так, то народи, москви-руssкі, українці, білоруси, і т.д., які терпіли і терплять від тих „режиму”, „КГБ”, „комунізму”, мусять разом стати проти тих поганців, а потім спільно завести справедливий „демократичний” лад, де кожний народ матиме „рівні права”, „привілеї” і „право на плекання своєї власної пісні, гопака і носити вишивану сорочку. Якщо хахли повірять, підступу не пізнають, бо забули, що тому 55 літ ті самі москви-руssкі в особах Керенського, Леніна і т.д. точнісінько те саме говорили, то підступ вдався, троянський кінь виконав своє завдання. Очевидно, що з появою „тroyянського коня” в самій Трої пус-

прилади, які можуть „збивати з курсу” ворожі ракети.

Літак, який „накриває електронічною завісою” ворожу оборонну систему.

Літак „Вайлд Весел”, який може визначати місця розташування і ніщити ворожі радари.

The Quik look radar suction, який „знаходить” ворожі об'єкти і подає про них точні інформації.

кають в рух пропаганду, щоб заглушити голос Кассандри, яка пізнала підступ ворога. Отже, кажуть своїм сексотам писати в троянських часописах на прославу „ідеї миру”, „небезпеки немас”, бо „sam великий русский народ — перша жертва режиму і т.д. з нами!”, так що всяка оборона зайва, коня можна увести до Трої... Сексоти ворога поміж троянцями це власні таки землячки, а інші підлабузники перевиконують в ділі розголосу, восхвалаючи попід небеса „чемпіона за правду і справедливість” доктора Сахарова, борця за волю людства, надіючись в нагороду отримати з рук ворога дулю.

Коли, однак, троянці з недовір'ям зустріли помальованого на блакитно-жовтє коня, і ворог це запримітив, то давай коня відсувати назад сцени, приготовляючи інший підступ. Одного ранку троянці побачили перед мурами Трої: кінь помальований уже червоно з білими цятками, а голова нібито „з людським обличчям”, з правого переднього копита повіває рожева хоруговка з написом „неомарксизм. Цього „кентавра” підсунули дуже близько воріт Трої. В самій же Трої пустили в рух пропаганду з поміччю інших „сотрудників” у всіх майже троянських часописах, роблячи з цієї потвори надлюдину zo всеобіймаючим знанням..

Коли троянці й тим разом не послухають голосу Кассандри, доля троянців раз назавжди пересуджена!

Коли б підступ з кентавром не вдався, то підсуватимуть інших „троянських коней”, аж одного дня... засурмлять „єрихонські труби” так сильно, що оборонні мури Трої розваляться від їхнього звуку!

Що це таке ці „єрихонські труби”? Це — черговий психологічний спосіб, яким послуговується ворог супроти українців.

З Біблії знаємо, що майже цілу Юдею здобув ворог і вже обляг твердиню Єрихон. Ворог не може здобути міста, бо мури його незвичайно міцні. Отже в Біблії читаємо, що ворог почав день і ніч сурмити так сильно, що мури міста розвалилися, і тоді ворог вперся до міста.

Пощади не було нікому! Як розуміти цю притчу? А так, що мури міста це одержимість народу власною ідеєю, власною правдою, рідними мітами, це іхня віра в дух їхньої старини, це духовна єдність нації, це рішучість не допустити до ніяких ухиляв, сумнівів, поблажливості супроти тих, які хотіли б відвернути народ від тої сильної віри в іхню правду, ідею і мету. І як довго та єдність серед народу існувала і вони карали всякі прояви розбивання тої єдності рідними таки землячками, то мури стояли твердо. Ворог не міг здобути міста. Але ворог береться за підступ; від висилає до міста свою п'яту колону, своїх агентів: ось бачимо, до міста сунуть „паломники”, „побожні духовники”, „співаки”, „хори”, „танцювальні ансамблі”, бай „утікачі”, що „чудом” врятувались, не брали й учених „математиків”, „торговельних представників”, „дипломатів”, „туристів”, „дослідників талмуду”, „письменників”, які попали „у неласку”, а ось й „скатовані і докраю виснажені в кацетах”, сліпці і „каліки”. Всіх їх нетямущі ерихонці впускають до міста; одних „з милосердя”, других „з любові до мистецтва”, „до науки” і т.д. Що кожний з них ніс із собою і чим займався „приватно” цим ерихонці не цікавились, а тимчасом ця п'ята колона розгорнула широку підривну роботу. Нав'язувано „приязнь”, ведено „невинні” гутірки, оповідалось про страхіття „режimu” ворога, але й про велику його потугу, таку велику, що ніхто їй не дорівнює, отже „реальніше” було б „по-доброму” не ставити опору, тоді й ворог стане ласкавішим і... не треба так міцно триматись „пережитих” ідей, а головно позбутись тої „виключності” і непримиренности супроти ворога і його ідей, виховувати молодь у поблажливості-толеранції до всіх ерихонців, інакшодумаючих, бо, мовляв, у цілому світі молодь захоплюється ідеєю ворога, тобто комунізмом-марксизмом, отже на часі було б пристосуватись, заздалегідь і до тих лівацьких ідей прихитритись, так що й ворог примириться й „шляхом еволюції занехає свої зайнанницькі дії“ супроти Юдеї, і одного дня звільнить Юдею і зніме облогу міста. В такий спосіб поволі защеплювали вони ерихонцям заразу зміновіховства, не супротивлялись злу, поблажливість, „всесвітянські ідеї”, „прогресивні”, позаснову-

вали всякі партії, секти, товариства „патріотів”, „самостійників”, аж до прямої співпраці з ворогом. В часописах, які колись стояли на стороні власної правди, ідеї і нашого Бога та викривали найменшу спробу деяких слабодухів відступити від них, вимагаючи гострого покарання за зраду духу нашої давнини, тепер щораз зухваліше почали розповсюджувати дефетизм, зневіру у власні сили, мовляв, треба реально думати, іти з „духом часу”, бути „прогресивним”, „толерантним”, бо це є доказом „високої культури духа“. В такий спосіб одержимість власною правдою заникала, а тих, що ще трималися своїх традиційних вірувань, мітів, святощів і ідеї, власні таки землячки, з глупоти, а чи з наказу, називали буржуазними націоналістами, антисемітами, реакційною наволоччю і ворогами народу ерихонського (юдейського); всі книжки світочів колишніх познікали і їх прізвища нікто навіть не згадує; патріотичні колись організації народу Ерихону, щоб примилитись чи пристосуватись до вимог ворога, виреклися своїх мойсейів, заховали від суспільства, а головно від молоді, скрижалі їхніх світочів, щоб, мовляв, не дразнити ворога. Скажете: „це фантазії!“ На жаль, ні. Все це істина, лише треба уміти це бачити!

Якщо завчасу не опам'ятаємо і в пору не відокремимо отих дядьків отечества чужого від здоровової ще частини, то час той недалекий, що й нашу країну і нас самих перетворять у те суспільство, про яке згадував Джім Морей, генерал МекАртур.

Життя мов сцена, на якій відбувається заздалегідь написана і кожному артистові призначена роль. Кмітливий цікавиться, однак, і повинен цікавитись тим, хто написав дану штуку і хто є режисером! Але й не переочити артистів!

Якщо ви кажете, що маємо бути непоблажливими лише до наших ворогів (москвинів-русских і мафії у т.зв. вільному світі, що співпрацює з ними), то тут треба включити все те, що в якийнебудь спосіб чи під якимнебудь видом виходить від тих ворогів. Відомо, що москвини-руски не випускають зі свого „раю“ у „гнілий Захід“ майже нікого без особливих завдань, поручень чи доручень! Отже й майже все, що „дістается“ у т.зв. вільний світ „нелегаль-

но", навіть знімки переходить через руки чинників безпеки. І все це має свою ціль; навіть тоді, як воно виглядає в некористь москвинів-руссих, воно все таки вийшло від них; їхня держава є дуже цілком зачинена, так що без їх відома і наміру нічого сінько не може „дістатись” на Захід. І в цьому сила москвинів-руссих, які крім цього є добрими психологами.

Ось випустили на сцену „дисидентів”, ролі були заздалегідь виучені, грали так знаменито, що деякі хахли аж просльозилися і гру взяли за ширість-дійсність. Однак режисери зауважили, що, не зважаючи на знамениту гру, більшість не була належно захопленою, бо... всі „артисти” не є ерихонської національності! Так давай їм когось з „єрихонської національності”, хай і не єрихонця з крові і кости! Штуку уже давно перед тим розголосили, перуку, шмінку і одяг дібрали, а головне ролю втили: куртина підноситься і на сцену вибіг артист, убраний в тогу мученика, докраю виснаженого, що прямо хитався і тратив притомність, на лобі мав червону кокарду з написом „неокумунізм”, а під тим — „соціалізм з людським обличчям”. До ролі належало представитись, що він є української національності і в останню хвилину наказали не забути показатись толерантним супроти „традиційного антисемітизму”, наказували подякувати. Надіялись режисери, що й „національність українську зrozуміють „хвашисти” як цього треба режисерам. А щоб відібрати хахлам закордоном всякий сумнів, що до щирої гри, то мав паказати грудку землі з України. Чуженицькі організації усюди його вітали і подивлялися його „геройську” поставу супроти „ворогів”. А все з метою додати поваги і значення аристові, щоб тим способом почували собі за велику честь всі єрихонці, що таке чудо є „української національності”. Деякі со-трудники навіть перевиконали наказ, вихвальючи його попід небеса. Деякі віщуни писали, що ця особа відіграє в майбутності незвичайну роль, є бо першим українським „резистентом”.

Віщун у своєму надхненні натякає, хоч є він неємарксистом, до нього Морозові і Чорноволові де-де братися; він заявляє, що юдейці тому прогавили свою самостійність, що їхній провід замало присвятив уваги справам суспільного порядку, так що вороги їх прямо „переліциту-

вали”, що вся молодь у цілому світі, в тому числі й українська, гориться до марксизму, то чи варто нам триматись перестарілих ідей „буржуазного націоналізму”? Чи не пора будувати мости до лівих, чи не краще сприяти „братньому” народові і Україні обернути на „дім великої дружби народів” (польський політик Дмовський назвав це „публічним домом”). Далі він заявив, що він готовий вивести Україну „з прокляття” і очолити „український резистанс” (рух спору, не боротьби, бо там кулі літають, а ми „пацифісти”) під умовою, що сучасний Визвольний Рух стане толерантним до всіх „самостійників”, яких би не були вони пerekонань! Далі, якщо вони „прогресують”, тобто залишать такі „забобони”, як Бог і Церква, і відпекаються раз на завжди таких „антисемітів”, як Хмельницький, Петлюра, Коновалець, Бандера, Донцов, Стецько. На кінець потішив всіх єрихонців, що незадовго „випустять” йому до помочі ще дальших дисидентів, таких, як Померанц, Фінкельшуфт, Сардиненшванц і інших щиріх „нескорених”!

А ось інший психологічний підступ, а саме „спів сирен”. З „Енейди” Котляревського знаємо, що „Еней був парубок моторний”... Еней був духовим провідником залоги корабля, мав свою ціль і безстрашно прямував до неї. Але одного дня, перепливаючи попри один острів, вся залога почула дивний спів сирен, мешканок острова; спів був напрочуд принадний... але Еней зізнав що це підступ: заманити і знищити! Мерщій наказав розпустити всі вітрила і помчав у напрямі протилежному до острова. А ми? Чи не співають нам москвини-руски про „демократію”, про „справжній марксизм”, упротив до „московського”, про плющоманію, про „неомарксизм” міжнародної „знаменитості”, про „соціалізм з людським обличчям”, про людські права, непередрішенство, „за нашу і вашу волю”, про дружбу народів? Так все це співали нам уже тому років 55. На жаль, тоді наш корабель не мав Енея, а як прочуняла залога, то було уже запізно, Україну сирени скупали в морі крові... Сьогодні нащадки цих самих сирен далі співають цю саму пісню... Йдеться про те, щоб як не вдасться затримати Україну в „братньому” союзі, то не допустити до України християнської і національної, а створити

з неї „публічній дім”. Як розумів Дмовський цей „публічний дім”? А ось як: ввесь провід і ключові місця в державній адміністрації аж до нижчих урядовців будуть обсаджені „вибраними” народами, а українці будуть тим тягловим бидлом до послуг „герренфолькам”; до корита допустять лише шабес-гоїв і хахлів, а цілком безхребетних допустять і вище, але лише дуже обмежене число.

I. Франко докоряв „Кому ти, Іване безрідний, лише не вислуговував?!” Такі слова нагадуються, читуючи статтю О. Жд. („Новий Шлях”, 1976 ч. 17-18, передрук зі „Самостійної України”, 1976 ч. 1 і 2). Ось такої „самостійності” хочуть наші Івани! Вже сьогодні живуть в Україні яких дванадцять мільйонів москвинів-руських, більшість жидів з цілої московської колоніальної держави живе в Україні, при чому, як завжди, жиди в Україні співпрацюють зі займанцем а не з українцями.

Скажете може, що все це уроєння хворої голови? На жаль, це дійсність! Римське прислів'я каже: „Товга хоче, щоб її обманювали!”

Призадумайтесь добре над психологічним тлом „Лиса Микити”, при чому там не вивів Франко тих рафінованих підступів, яких уживають новочасні лиси!

Читайте паки і паки слова О. Харків'янки („Шлях Перемоги”, 1976, ч. 13, стор. 47 у статті „Шевченко — Дороговказ”): „Всі ми знаємо, наш довірливий український народ, що він проти хитрощів та підлабузництва москвинів-руських тяжко втримувався... Всю нашу історію його обманювала Москва”, і то уживаючи тих самих трюків.

Пригадаймо, яке горе заподіяно нашему народові, нашему селянству у ті роки 1918-1940? А все лише тому, що наш нарід повірив у кличі і спів сирен і срихонські труби ворога, пропаговані підніжками Москви під покришкою „земля 'селянам'", „бий поміщиків", „грабуй награбоване".

„Терпимість”, яку ви захищаєте у добрій вірі, не може принести нам користі, бо всяка терпимість є рівнозначна зі спокоєм. Молодь ніколи спокою не прагне. Наш поет I. Франко так пише: „Супокій — святес діло в супокійні часи, та як в час війни та бою ти зовеш до супокою,

зрадник або трус еси!” А сьогодня доба „голодна мов вовчиця”.

Студіюйте, ст же, ходи психологічного наступу москвинів-руських і їхніх співробітників між українською спільнотою у т.зв. вільному світі і відкривайте шашелів, дядьків отечества чужого, хрунів, татарських людей, замаскованих вовків і лисів, дияволів, що убралися у фелони, відкривайте тих всіх непередрішенців, круглостільників, „поступових”, і „прогресистів”, тих, що обкидають нас клеветою.

Дорсговказом нашої молоді може бути лише шлях Крут, Базару, українські націоналісти в кацетах москвинів русских, в тому числі Юрко Шухевич, син генерала Шухевича-Чупринки, який міг би, як ви, студіювати, якби пішов на підшепти ворогів зрадити наш Київ, нашу правду, наші міти, а не прийняв примітивний марксизм!

ЧУПРИНКА — НАШ ДОРОГОВКАЗ

Роман Шухевич-Тарас Чупринка увійшов в історію України, як одна із найвизначніших постатей визвольної боротьби нашого народу. Ще за часів його життя народ підняв його до символу визвольної боротьби. Він залишився живим, як приклад і рівночасно як постать, з якою ми й сьогодні уточнююємося, а зі студій його життя й чинності можемо черпати ідейні та практичні вказівки.

В перспективі історичного розвитку ми постійно зустрічаємося з вимогою та боротьбою за єдність і одностайність усіх сил народу. Першими зусиллями у цьому аспекті в нашій новій історії власне були українські визвольні змагання 1917 - 1921 років. Вони започаткували світлоглядове карбування молодого Шухевича, а їх невдача скріпила його віру в необхідність повної єдності всіх народніх сил. Цю ідею він здійснював, коли займав становище Голови Проводу Організації Українських Націоналістів на Рідних Землях, Головного Командира Української Новостанцької Армії й Голови Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради. Він створив синтезу найголовніших чинників визвольної боротьби — військових, політичних, державницьких. І цей принцип одностайноти він поставив також перед українською еміграцією, звертаючися до неї із закликом: „Воююча Україна вимагає від української еміграції повної єдності”, і ніхто з нас не заперечить, що ця вимога повинна бути для нас зобов'язуючою.

Він також нам, українській еміграції, окреслив наші завдання, вимагаючи від нас високої ідейності

В. Гаврилюк

З НЮ ЙОРКСЬКИХ НОКТЮРНІВ

(Імпровізації)

Хтось бродить по будинках мертвих,
ніби шукає сонячної жертви.
Комусь і тісно і не втішно.
І „гноті се автон“ *)
звучить, мов камертон.

**

Вночі в нас вікна зазирають
заспілені електрикою ночі.
Кого, чого вони шукають
вночі, коли все спати хоче?

**

Вдивляються у нас нещадно
вікна будинків, нам нераді.
Але, душа моя, спокою
бажай собі! Добраніч. Будь собою.

**

Підходжу до вікна, ілю ніч,
умертвлену у снах тисячоріч.

**

Будильник цокас оторопіло,
підземка проторохтіла,
і заспаним гіпнозом
ніч кутас мій розум.

**

Марю заснули побутом якоїсь Енеїди,
кудається у темряві найвно ніби їду.

**

Вкраїно!
Воно гримить у нас,
але безсилими громами
у просторінь і час,
у дійспії нашій драмі.
Є в цьому демонський сарказм.

**

Ню йоркська ніч,
і тисячі чужих облич
тривожать мої сні

ї активності, вимагаючи знайомити західній світ
із визвольною боротьбою українського народу.

Романові Шухевичеві не судилося завершити свою життєвou боротьбу — здійснити ідею самостійної української держави, за яку він воював. Але й ця друга велика невдача визвольних змагань у цьому сторіччі не сміє будити в нас зневіру, так як перша невдача не довела до зневіри та покоління, до якого палежав Роман Шухевич. Таким, як він, стамоють в історичному розвитку народу лише одиниці, але це тим більше зобов'язує всіх інших бачити в них приклад і дороговказ.

Б. Ш.

чимсь нез'ясовано-грізним.
У вуличному каміоні
вітер галузям чорним дзвонить.
Ex, навійся мені, навійся,
зализна, нерозвійна пісне.

**

Неспинно по вулицях кружляє
безсонна вулична зграя.
Здається, безсоння бус
навіть мури ним турбус,
мов гул маленьких фурій.

**

Десь може її бродять по земнім околі
мисливці ті ясночолі,
але не молиться ніч до них,
до зір своїх святих.

**

Небо над нами
кипить експлозіями і вогнями.
У темряві дощі кривавих сліз...
Б'є п'ястуками в космос Валентин Мороз.

**

Ти студію думок, немов скрижалі міту,
вергаси в заповітні кліті,
у регіт буряний,
між квіття й бур'яні,
любов і дружбу, й вимисли потужні.
Словя твої, закони світла й дружби.

**

В полях дощі з громами,
із бліскавичними спопами.

**

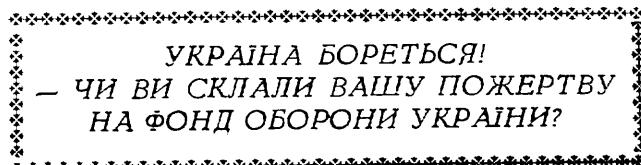
У нетрях ночі
окошивесь шум і грім,
немов пророчий крик,
мов дзвін ревінь ліхих
надземних криг.

**

І десь — у зелен-саду
захряс мрій задум.
Іссе наморочиться уявне
і квіткою враз безкорінно в'яне.

Ню Йорк 1974-1975

*) Гноті се автон (гр.) — збегни себе самого.

Оксана Керч

ПІСЛЯРІЗДВЯНІ РЕФЛЕКСІЇ

Слухаючи в американському радіо та телевізії мелодію нашого „Щедрика” на різні лади, то у виконанні хору, то оркестри, то як додатку до реклами якогось нового вина, нам щоразу згадується наше балагульство. З мелодією „Щедрика” познайомив Америку славетний диригент Олександер Кошиць, коли його Республіканська капеля чарувала західній світ не тільки прекрасним співом, а й новими піснями у двадцятих роках. Багато пісень в обробці Олександра Кошиця, а також і Миколи Леонтовича полинули в світ, і лише один „Щедрик” привласнився американським світом. Минуло з того часу багато літ, а й досі ім’я автора прекрасного „Щедрика”, що здобув собі почесне місце в християнському і нехристиянському світі — зовсім мало відоме.

І хоч з дня народження М. Леонтовича мине сто років, його твори не лише незнані в широкому світі, а й нашими співочими ансамблями зовсім не виконуються. Їх заступили багато нижчої вартості советські пісні, що стали дуже модними таки в нас, на еміграції.

Микола Леонтович народився 12 грудня 1877 року в селі Монастирок, Брацлавського повіту, на Поділлі, в родині музикального та освіченого священика, о. Дмитра Леонтовича, що грав добре на скрипці, віольончелі та гітарі й непогано співав. Мати майбутнього композитора мала дуже гарний голос і знала безліч українських народніх пісень, які чудово виконувала. З малих років перебував він в атмосфері гуртового співу, переймаючи з народніх уст безпосередньо всю його красу, самобутній кольорит та зміст.

За родинними традиціями Леонтовича віддали в Шаргородську духовну школу, а тоді до Кам’янець-Подільської духовної семінарії. В обидвох школах викладали музично-теоретичні предмети та хоровий спів. Від товаришів по семінарії Леонтович записує народні пісні і робить спроби гармонізації. Зразком гармонізації послужили йому обробки пісень Миколи Лисенка, що були в той час поширені в Україні. Бувши семінаристом, Леонтович керував семінарським хором, відвідує концерти, читає книжки

з теорії музики та біографії видатних композиторів.

З хористами він розучує Лисенкові твори й виконує власні гармонізації. Хор цей був школою мистецької майстерності. На практиці за своїх Леонтович особливості хорового письма, в живому звучанні познайомився з виразовими можливостями тембрових груп. Але, закінчивши семінарію, не став священиком, а пішов учителювати.

У 1899 році він викладав у Чуківській середній школі спів та аритметику. Очевидно, що хоровому співові композитор віддавав свою душу і не абиякий хист організатора. Він організував хор і оркестру, яка виконувала твори західноєвропейських класиків і українських композиторів та народні пісні. Свої творчі спроби аранжуувань об’єднав у „Першій збірці пісень з Поділля”, якої скромний композитор не на важувався видавать. Другу збірку пісень Леонтович висилав на розгляд Миколі Лисенкові, який ці твори високо оцінив. Зокрема відзначив пластичне голосоведення, прагнення молодого мистця індивідуалізувати кожний голос.

Отож у первіх творах Леонтовича Лисенко зауважив ту властивість, яка згодом стала основою самобутнього стилю композитора. Друга збірка пісень з Поділля вийшла друком 1903 р. з присвятою батькові. Проте, Леонтович був незадоволений і цими творами, хоч у збірці було вже кілька майстерних обробок („Гаюгаю зелен розмаю”, „Ой час, пора до куреня”, „Ой послала мене мати в ліс калину ламати” і ін.). Він викупив увесь тираж і знищив його.

У 1902 році Леонтович переїхав до Вінниці на працю викладача церковно-учительської школи. Під час вакації віїжджає на літні курси петербурзької консерваторії до класи Римського-Корсакова. Там складає іспити на звання регента церковних хорів. В 1904 р. працює вчителем залізничної школи в Донбасі. І там під його орудою виникає дуже добрий хор залізничників. З Донбасу композитор повертається на рідне Поділля, де в Тульчині працює учителем в спархіяльній школі, працюючи з самодіяльними хорами, записуючи та гармоні-

зуючи народні пісні. І далі кожного літа продовжує вдосконалювати музичні знання, з 1909 року у відомого професора Б. Яворського, що очолював клясу композиції в новоствореній Київській консерваторії.

Практичні завдання з гармонії та поліфонії Леонтович нерідко виконував на основі народніх мелодій. Так, геніяльний „Щедрик” виник у своїй первісній редакції як вправа на остинato. Взаємини між професором і студентом переросли у сердечну дружбу. Зрілій, надзвичайно самобутній творчим стилем майстер хорової музики був він незвичайно скромною людиною. Навіть співаки, якими керував Леонтович, іноді не знали, що автор чудових обробок, що вони їх виконували, стоїть перед ними. Тільки з 1916 року, коли студентський хор Київського університету з величезним успіхом виконав на концерті „Щедрика” — музичні кола столиці оцінили талант скромного подільського вчителя. Він переїжджає до Києва, де пише більшість своїх творів на основі народніх пісень, а також чотири оригінальні хорові поеми на тексти українських поетів („Льодолом”, „Легенда”, „Моя пісня”, Літні тони”).

Це були жахливі часи революції. В 1919 році Леонтович був змушений покинути Київ і повернутися до Тульчина, де і пише оперу „На русалчин Великден”. Написав тільки першу дію, бо різної шерсті московські переслідувачі, починаючи з денікінських і кінчаючи більшевицькими, не дають жити українському композиторі. Вночі з 22 на 23 січня 1921 року в домі його батька в селі Марківці гине від кулі невідомого вбивника, який, попросившись на нічліг, нічого не вкравши, ні пограбувавши, убив надзвичайного таланту українського славного композитора і втік.

Хорові композиції Миколи Леонтовича, писані на основі народніх пісень, прийнято називати обробками. Але в своїх творах мистець як глибоко оригінальний композитор, що ставив собі за мету знайти емоційне зерно пісні, розкрити її провідний поетичний образ і максимально відтворити це в однокуплетній гармонізації, був оригінальним композитором. Леонтовича справедливо вважають майстром звукового кольориту, творцем барв, винахідником нових засобів вокальної інструментації. За прин-

ципом емоційно-образних, тембрових, фактурних і ладотональних контрастів Леонтович буде і тричастинну структуру, зразком якої може бути один з його найкращих творів — пісня-реквієм „Козака несуть”. Найкращі твори пісенного жанру „Дударик” та „Щедрик”. Величезною популярністю користується в Америці „Щедрик”. Крім оригінальної редакції він побутує в найрізноманітніших транскрипціях, починаючи від перекладень для невеликих вокальних та вокально-інструментальних ансамблів і кінчаючи органом, ансамблем дзвононарів, джазом і великою симфонічною оркестрою (одним із виконавців „Щедрика” у такому вигляді є знаменита оркестра ню йоркської філармонії).

Проте, хоч „Щедрик” виконується кожного різдвяного сезону в Америці усіми можливими виконавцями, ім’я його автора, славетного українського композитора, ще й досі не спопуляризоване на цьому континенті.

ПЕРЕШМУГЛЬОВУЮТЬ СОТНІ ЧЕРВОНІХ КИТАЙЦІВ ДО ЗСА

Заалармовані іміграційні урядовці викрили групу кримінальних злочинців, які систематично перевімгульовували до Америки сотні червоних китайців. Керівників цієї групи — чи груп — викрити досі не вдалося.

Існування цієї групи розкрито випадково, коли службовці Служби Іміграції і Натуралізації на летовищі в Лос Анджелесі видалися підозрілими пашпорти кількох імігрантів з тайландськими пашпортом. „Ці пашпорти видано в Тайланді. — заявив представникам преси цей службовець, — але затримані імігранти зовсім не знали тайландської мови”. Двом китайцям пощастило перейти іміграційні перевірки, а трьох заарештовано. Одного з них підозрюють, як зв'язкового в операціях нелегального перепачковування китайських шпигунів.

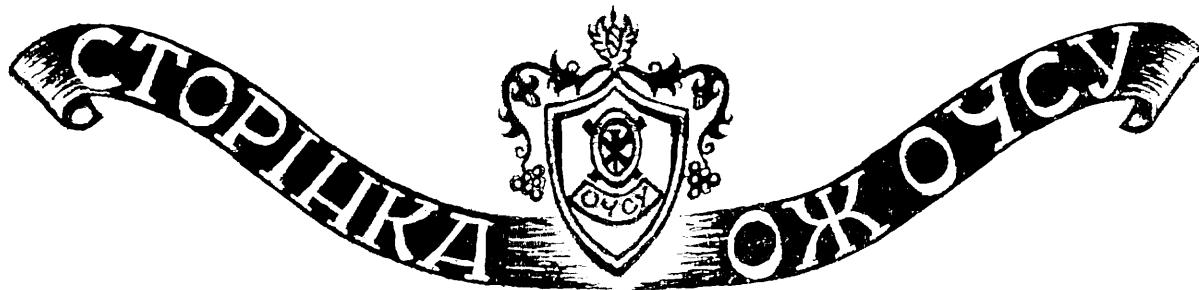
Одним із керівників цієї групи є жінка Йї, що постійно мешкає в Гонг Конгу, де займається фальшивуванням пашпортів. Звичайний маршрут цих „імігрантів”: червоний Китай, Гонг Конг і — Америка.

Спеціально натреновані китайці-антикомуністи інфільтрують китайські громади в Сан Франціско, Лос Анджелес і Нью Йорку, щоб викрити керівників цієї злочинницької групи, яка за відповідну оплату перекидає до Америки комуністичних шпигунів.

ЧИ ВИ ВІСЛАЛИ ПЕРЕДПЛАТУ
НА 1977-Й РІК?

CBITTA I THI B TIEPELOHAX O3BPOEHHX

Boguchar Kypjumik

П'ЯТА РІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ОЖ ОЧСУ

В дніях 10, 11 і 12-го грудня 1976 р. відбулася в Нью Йорку, в Домі УВФ П'ята Річна Конференція ОЖ ОЧСУ.

10-го грудня проведено семінар для молодого членства. Доповіді мали організаційно-виховний характер.

11-го грудня в передпологодневих годинах на пленарному засіданні звітували члени Головної Управи ОЖ і голови або представниці Відділів з таких місцевостей: Амстердам, Сиракюзи, Балтимор, Ірвінгтон, Філадельфія, Нью Йорк, Рочестер, Аллентавн, Баффало, Іонкерс, Гартфорд, Асторія. В загальному стверджено задовільну працю майже всіх Відділів. Декотрі Відділи працювали виїмково гарно і названо їх першинами 1976 року, а одному з них, а саме Відділові в Сиракузах висловлено спеціальне призначення.

Нарадами провадила п. Софія Радьо — голова Відділу ОЖ в Гартфорді. Працювали дві комісії — Резолюційна і Комісія для перегляду проекту праці на 1977 р. Були представники Головної Управи ООЧСУ, Об'єднання Мистецтв Америки і Асоціації Діячів Української Культури.

На закінчення ранішньої сесії молоді ожетянки із Сиракюз продемонстрували виготовлені їхнім Відділом українські історичні строї. Пояснення давала ожетянка з Амстердаму М. Свідерська.

Після обідової перерви доповідь на тему „Внутрішні проблеми ОЖ ОЧСУ” виголосила голова Уляна Целевич.

Приємком на балконі будинку, перед кімнан-

сококваліфікованих фахівців. Кажуть, що якраз саме цих велетенських коштів і побоюються в Москві, і тому тут і там можна запримітити навіть деякі з її боку поступки.

На закінчення можна поставити питання: Чи і цим разом ЗСА повірять у московське лице-мірство і дозволять комуністичним загарбникам порушувати світову рівновагу сили, толерувати міжнародне насильство, чи скажуть своє рішуче „ні!” — розпочнуть говорити з Москвою з позиції сили?

гою ОЖ ОЧСУ засвічено ялинку, присвячену дітям політв'язнів в Україні. Промову з балкону виголосила п. У. Целевич. З голосників неслися колядки по 2-тій Авеню.

Програмою спільнотої вечері провадила голова Нью Йоркського Відділу п. М. Лозинська. Після вечері був панель, який провела п. Ляриса Лозинська Кий. Панелістами були: Ірина Гошовська — тема доповіді „Українське народне мистецтво як засіб інформації про Україну”; Ждан Ласовський — „Українське образотворче мистецтво як вияв елітарного вицвіту духовної культури народу”; Роман Зварич — „Політично-пропагандивне завдання української молоді на еміграції”; Ірина Мірчук — „Рухи спротиву в Україні”. Всі чотири доповіді були на високому рівні.

Недільна програма почалася доповіддю У. Целевич на тему „Об'єднання Жінок ОЧСУ на тлі Українського Визвольного Фронту і міжнародних жіночих організацій”. В дальшому прочитано й обговорено піврічний плян праці ОЖ і підготову до відзначення 10-ліття ОЖ. Звіти з проведеної праці Відділів за 10 років повинні бути вислані радікторії ювілейної книжки п. Оксані Керч.

В Конференція дала широкий образ праці Головної Управи і Відділів ОЖ ОЧСУ, показала змагання ОЖ на міжнародному світовому форумі для здобуття зрозуміння і підтримки української справи, оборони політв'язнів та іхніх родин, оборони нищенії в рідному краю культури.

Однією з постанов Конференції схвалено відтворити знищений в Києві вітраж Тараса Шевченка, виготовлений П. Заливахою, Аллою Горською, Г. Севрук і Л. Семикіною.

В резолюціях ухвалено висловити привіти ієрархам Українських Церков за їх змагання до піднесення духовного життя вірних, а зокрема Ієрархам Католицької Церкви, що домагаються встановлення Патріярхату. Ухвалено вислати подяку президентові Парагваю п. Строеснерові за його участь у відслоненні пам'ятника Т. Шевченкові.

На закінчення конференції вшановано членкинню ОЖ, письменницю Аллу Коссовську з нагоди її сімдесятиліття. В ювілейному відзначенні взяли участь члени Асоціації Діячів Української Культури і любителям поетичної та прозової творчості ювілятки.

М. Лас

Оксана Керч

ШЛЯХ МУЧЕНИЦТВА

„Умираю замучена, помстіть! — Ольга Басараб". Такі слова вириті нігтем на стіні камери львівської тюрми при вул. Яховича.

Сльога Басараб, дочка українського священика о. Левицького і внука о. Стрільбицького, вояка наполеонівської армії, що залишився жити в Єспанії. І батьки і брат Северин Левицький були діяльними у політичному й суспільному житті Галичини. Сльога закінчила Український інститут для дівчат у Перешиблі. Мріяла про студії в університеті, але війна і сирітство перекреслили ці мрії. Вона виїхала до Відня, де закінчила однорічний торговельний курс. Була активним членом студентської організації „Січ". Після закінчення студій вернулася до Галичини, до Львова, де працювала в банку. У Львові була членом „Просвіти", Жіночої Громади і „Сокола". Була також у рядах жіночої чети стрілецтва. В 1914 році вийшла заміж за інженера Дмитра Басараба. Проте, вибухла світова війна, і в 1915 р. її чоловік згинув на фронти, як старшина австрійської армії.

Молода вдова, перебуваючи у Відні, присвятилася державним справам. На запрошення Уряду УНР стає секретаркою посольства у Фінляндії, згодом у Швеції. До 1922 р. працює в посольстві ЗУНР. Вкінці 1923 р. прибула вдруге до Львова, вже як головна зв'язкова полк. Коновал'ця, що перебував закордоном, і полк. Мельника, краївого коменданта УВО. На цьому пості, виконуючи її інші доручення організації, пов'язана була з бойовим референтом та референтом розвідки. Працювала до 9-го лютого 1924 р., до дня її ув'язнення.

Після трьох днів тортуру померла вночі з 12 на 13 лютого. Закатовано її за те, що не хотіла зрадити організаційних таємниць. Протокол її зізнань був короткий: „Відмовляю зізнань". Її смерть польська поліція намагалася приховати і довший час в'язнична сторожа приймала передачі від родини. До преси передано комунікат, що в тюрмі при вул. Яховича повісилася якась Юлія Боровська у віці 20 років. Під час секції її тіла були приявні студенти, між якими була польська комуністка, яку вразили численні сліди від побиття на тілі здогадної самогубниці. Вона написала листа до часопису

„Трибуна Люду". Вістки донеслися до родини, яка з допомогою українських адвокатів примусила поліцію видати офіційне повідомлення, мовляв, Ольга Басараб повісилася вночі з 12 на 13 лютого на рушнику на віконній рамі. Процес екзгумації, що мав відбутися у великій таємниці, став відомим громадянству Львова, яке з того приводу зібралося у величезній кількості на Янівському цвинтарі. Появилися демонстрації української молоді, а вслід за ними — арешти. Між ув'язненими був і полк. Андрій Мельник, приділений у ту саму камеру, де згинула Ольга Басараб. В сіннику він знайшов закривлену сорочку, а на стіні загаданий вище напис.

**

20 років пізніше інша українка принесла своє молоде життя на жертівник Батьківщини — поетка Олена Теліга. Дочка професора Шовгенева, зрусифікованого перебуванням у Петербурзі, вже в Празі не еміграції, під впливом українського студентства вона усвідомила своє українське походження і, не зважаючи на протести рідного брата, теж поета, стала не лише писати українською мовою поезії, але й включилася в український визвольний рух. Як визначна співробітниця „Вістника" під редакцією д-ра Дмитра Донцова, ідеолога українського націоналізму, у своїх поетичних та прозових творах стає на позиції воюючого націоналізму. Мріючи про поворот на Україну, немов провіщаала свій трагічний кінець, бажаючи „гарячої смерті, не холодного конання".

Коли німці вигнали москалів з України в 1941 році і Київ був звільнений від московської армії, Олена вернулась до столиці України. Але залишились у ньому сотні большевицьких провокаторів, які в співпраці з німцями винищували рештки української інтелігенції. Ці провокатори й передали Олену Телігу до Гестапа. Славну поетку розстріляли, але її творчість залишила глибокий слід у душах молодого покоління.

Слідами Ольги Басараб та Олени Теліги пішли інші українки, що й до сьогодні несуть прапор Батьківщини в своїх руках. Його несла героїчна мисткиня, авторка вітражу для Київ-

Мирослава Ласовська

УЛЯНА ЦЕЛЕВИЧ

Пригадується перша зустріч з мғр Уляною Целевич в березні 1967 року. В „Коммодор Готелі” в Нью Йорку відбувався Перший З'їзд Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України. З'їхалися делегатки Відділів ОЖ із Східніх і Центральних Стейтів ЗСА. Я була делегована від Відділу ОЖ в Нью Йорку. Нарадами провадила Уляна Целевич. Тепер, з перспективи десяти років, бачу Уляну Целевич, як і завжди чепурно, зі смаком одягненою, із гарно впорядкованою зачіскою, сивим волоссям... Мене дещо вразило сиве волося, яке контрастувало з молодим, гарним обличчям. Окуляри в темній оправі увиразнювали вдумливі, сумні очі. Голос рівний, з початку промови обнижений, а в дальшому сильніший, сильніший, а тоді нагло знову тихий аж до шелесту. Так, Уляна Целевич добрий промовець. Вона знає, що хоче сказати і вміє сказати.

Про що ж вона тоді говорила? Тема доповіді була: „Наши завдання”. Вона накреслила плян, та такий широкий, що дехто із присутніх заважався в можливості виконання його. Делегатка із Амстердаму поспітала Уляну Целевич: „Чи зуміємо ми пройти намічений шлях? Завдання які ви нам представили, для дипломатів, а ми не дипломати. Я, наприклад, і дипломатія — чужа мені справа”.

Уляна Целевич усміхнулася і відповіла: „Всі тут присутні не дипломати, але на нас, що покинули рідний край не для заробітків, а з політичних обставин, лежить обов'язок оправдати нашу приявність у вільному світі, отже мусимо

— сього університету, Алла Горська, його несуть загнані в азійські пустелі, відрівані від рідних цілі когорти мисткинь, поеток, учених та й просто жінок-патріоток, що караються в московських каторгах.

Це ті, про яких писала Олена Теліга, що перехопили зброю з поранених рук чоловіків. Це ті, що борються і терплять за українську правду. Поминаючи їх, ми мусимо піднести голосну вимогу до вільного світу врятувати їх, бо вони віddaють своє життя за найвищі людські ідеали — волю людині, волю народам!

шукати легальніх доріг до урядів вільних держав, ознайомлювати їх з проблемами України і просити у них моральної та фізичної допомоги для окупованої батьківщини. А що ми не дипломати за професією, то це не велика біда. Дипломатія — химерна штука: як часто професійні дипломати програють справи. Ми будемо робити все, що зможемо”.

Ще на заувагу подруги з Амстердаму, що українських родин в тому місті лише кільканадцять, Уляна Целевич відповіла: „Не в кількості сила, а в якості”. Роки праці потвердили правдивість цих слів.

На тому першому З'їзді ОЖ ОЧСУ голововою вибрано Уляну Целевич. І на тому нелегкому пості вона працює вже десять років.

В році постання Об'єднання ОЖ ОЧСУ З'єднані Стейти Америки боролися проти комуністів у В'єтнамі. Уляна Целевич створила при ОЖ Комітет Матерів, сини яких билися в рядах американського війська. Як вроджений політик долучується вона зі своєю організацією до акції американських жінок „Мадерс Крусеїд”, і вже 4-го травня 1967 року українські делегатки їдуть до Вашингтону, щоб вручити петицію президентові Л. Б. Джансонові з домаганням перестати давати харчову допомогу СССР.

Протягом війни у В'єтнамі, за ініціативою Уляни Целевич, ОЖ ОЧСУ висилала американським воякам українського роду пакунки, святочні побажання і пересилала різдвяні радіові передачі з колядками та побажаннями. Головнокомандувачі американських військ, генерали Вестморленд і Ейбремс висловили у своїх листах подяку за моральну і матеріальну підтримку вояків.

Уляна Целевич започаткувала акцію оборони тих медичних сестер УПА, які поневірялися в московських концтаборах. Почалася збірка підписів під петиціями до Об'єднаних Націй і Бюро Міжнародної Амнестії. Справа поневолення України почала обговорюватись в американській і інших амбасадах, в ОН, у міжнародніх організаціях, в канцеляріях конгресменів і сенаторів. І так жінки ОЖ ОЧСУ, які ще недавно боялися підніматись дипломатичних зав-

дань, завдяки розумній і впевненій поставі Уляни Целевич зрозуміли, що коли правда по їхній стороні, то з нею не треба ховатися, а, навпаки, треба домагатися її визнання.

Ось слова сенатора С. Тирмонда з нагоди вручення їому виданої ОЖ ОЧСУ медалі княгині Ольги за його мужню поставу в захисті оборони прав людини: „... Сьогодні, 30-го червня 1971 р. минуло тридцять років з дня проголошення відновлення незалежності України і встановлення її Тимчасового правління. Ця незалежність була короткотривала, бо вже 12-го липня члени Правління були виарештувані. Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України продовжує цю велику працю. Я вам бажаю всього найкращого у ваших змаганнях”.

Коли в Україні в роки „відлиги” після смерті Сталіна почали сміливіше висловлюватись історики, поети, письменники, публіцисти, коли вони почали домагатися виконування конституційних прав України, прав людини зокрема, реакція москалів-імперіалістів була надзвичайно жорстока. Почалися масові арешти, звільнювання з праці, ув'язнювання. Між арештованими було і чимало жінок, які стали поруч своїх чоловіків.

Українська еміграція негайно зареагувала на ці жорстокості Москви. Одна з перших Уляна Целевич виявила ініціативу збирати протестаційні підписи до Об'єднаних Націй і урядів демократичних держав. Пішли телеграми до Білого Дому, конгресменів і сенаторів. Чимало чільних мужів ЗСА забрали голос в обороні політ'язнів і їхніх родин.

Щоб дати ширший образ праці Уляни Целевич, прийшлося б списати не одну сторінку. Та не ціль моя у тому. Ціль моя — вказати на дипломатичний хист Уляни Целевич, на її непохитну віру в потребу допомоги Україні, яку вона безмежно любить.

Згадується її принагідна розповідь про зустріч із Дніпром. Коли в 1941 році, ідучи з Південною групою, одного дня здалеку побачила сріблясте плесо Дніпра, побігла до нього мов зачарована, збігла з берега, щоб зачерпнути води і запричаститися нею. „Кришталево чисту воду черпала я долонями, пила її, вмивала лицє, плакала з радості і сміялася. Це мій, це

мій Дніпро, Дніпро моїх предків, моє народу!” Її запримітили з протилежного берега большевики і почали стріляти.

До речі, Уляна Целевич народилася в Чикаго, в ЗСА. Дитянство прожила в Америці і щойно десятилітньою дівчинкою поїхала в Галичину. Тут закінчила учительську семінарію, здава гімназійну матуру і записалася на філософський факультет Львівського Університету, який закінчила з титулом магістра. Студіювала історію. За громадську діяльність польська влада її переслідувала.

В роках 1939-41 написала Уляна Целевич сценарій до фільму про свято Івана Купала і лемківське весілля.

В 1941 р., ідучи з Похідною групою в Центральну Україну, була арештована німцями. Вийшовши на волю, працювала у Львові як організаційна референтка Жіночої Секції при Відділі Культури в Українському Центральноному Комітеті, а опісля очолювала цю Секцію. Після окупації України москаліями виїмігрувала у Німеччину. Коли почалася репатріяція біженців, Уляна Целевич клопоталася у Команди 7-ої Американської Армії за припинення репатріації, за що опісля була нагороджена від Американських Ветеранів грамотою.

Була делегаткою від Об'єднання Українських Жінок Німеччини на Перший Жіночий Світовий Конгрес, який відбувся в 1948 р. у Фільдельфії, що поклав духово-організаційну базу для створення Світової Федерації Українських Жіночих Організацій.

В ЗСА Уляна Целевич поселилася у Чикаго. Там довгі роки очолювала Відділ Антибольшевицького Бльоку Народів, входила до Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України, влаштовувала численні культурні імпрези. Є членом Пресової Американської Асоціації Ветеранів, заступником голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, головою Комісії Прав Людини при СФУЖО, членом Комітету Оборони Прав Людини при Світовому Конгресі Вільних Українців. Нагороджена грамотами деяких етнічних груп в ЗСА, а з нагоди святкувань 200-ліття Америки відзначена Стейтовим Комітетом Ілліной.

В приватному житті пережила Уляна Целев-

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЧО-ПОЗИЧКОВА СПЛІКА
“ПЕВНІСТЬ” У ЧІКАГО

платить найвищу дивіденду від ощадностей, а саме:

- $5\frac{1}{4}\%$ від біжучих щадничих конт.
 - $6\frac{1}{4}\%, 6\frac{1}{2}\%, 6\frac{3}{4}\%, 7\%, 7\frac{1}{2}\%$ та $7\frac{3}{4}\%$ від СЕРТИФІКАТІВ,
- залежно від суми та часу, на який вкладається.

Передчасний вибір, чи ліквідація Сертифікату підлягає відповідним обтягненням.

- Кожне ЩАДНИЧЕ КОНТО є забезпечене ФЕДЕРАЛЬНОЮ УРЯДОВОЮ АГЕНЦІЄЮ ФСПЛІК — до суми 40.000 доларів.
 - Бажаєте купити дім, господарство (фарму), чи площу, зверніться до СПЛІКИ за позикою (mortgagedom), яку одержите на дуже догідних умовах!
- КОРИСТАЙТЕ З УСЛУГ, ЯКІ ДАЄ СПЛІКА „ПЕВНІСТЬ”:
- ОСОБИСТІ ЧЕКИ (ЧЕКОВІ КОНТА) т. зв. „НОВ АКОУНТС”.
 - ПЕНСІЙНІ КОНТА — IRA та KIO — на яких зложені гроші відтягається від прибуткового податку.
 - ЩАДНИЧІ КОНТА „РІЗДВЯНИЙ КЛЮБ” вже від 1.00 дол.
 - ВОГНЕТРИВАЛІ ДЕПОЗИТОВІ СКРИНЬКИ.
 - ГРОШЕВІ ПЕРЕКАЗИ — ПОДОРОЖНІ ЧЕКИ.
 - ПЛАЧЕННЯ МІСЬКИХ РАХУНКІВ за воду, газ, електрику та телефон.
 - БЕЗПЛАТНЕ НОТАРІЯЛЬНЕ ЗАВІРЕННЯ ДОКУМЕНТІВ.

За ІНФОРМАЦІЯМИ та ПОРАДАМИ у всіх ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ просимо звертатися особисто, або телефонічно з довір'ям!

Години праці:

Понеділок: 9 — 3 по пол.
 Вівторок: 9 — 3 та 6 — 8 веч.

Середа: закрито

932-936 N. WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILL. 60622
 SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

ФЕДЕРАЛЬНА

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГДНІМ КРЕДИТОМ НИЗЬКОВІДСТОКІВ ПОЗИКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПІТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНИ ДО 10.000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ $5\frac{1}{4}\%$ ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпечені до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave. 3011 Caniff
 Detroit, Mi. 48210 Hamtramck, Mi. 48212

Tel.: 843-5411

Приймає ощадності і платить $5\frac{1}{4}\%$ дивіденди

Безплатне забезпечення ощадностей.

Безплатне життєве забезпечення

до 2.000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)

FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
 Tel.: 914-965-8560

вич багато горя. Втратила першого чоловіка Євгена Целевича, а отісля доню Лярису, на яку покладала великі надії. Мріяли разом про краще завтра для України. Трагічна смерть перервала її молоденьке життя. Здавалося, мати не переживе страшного удару долі. Тому, що мрії доньки про Україну вже не могли здійснитися, Уляна Целевич разом із своїм другим чоловіком мгrom Андрієм Стецюком встановила Фундацію ім. Ляриси Целевичівної, з якої від 1975 р. щороку приділюється 500 доларів для стимулювання творчості різних галузей українських мистців.

ПІСЛЯКОНГРЕСОВЕ (Фейлетон)

Відколи постала опозиція до УККА, завжди після кожного конгресу вона розпочинає крик, що це ось не так відбулося, як треба, що там хтось сказав те, що непотрібне було, що менш важливим справам присвячено більше уваги, як важливішим, і закидається голові УККА, що він лізе в політику, яка опозиціонерам не до вподоби; що УККА контролює одне політичне середовище (бандерівці); що система виборів керівних органів УККА проходить всупереч демократичним правилам; що проф. Добрянський задовго вже очолює УККА, та й інші керівні діячі задовго також засиділись у своїх укаківських кріслах, що доводить УККА до „стагнації”. Але найголовніший закид в сторону керівництва УККА це те, що воно не зуміло об’єднати навколо себе більшість нашої громади в ЗСА, що нібито, воно своєю дією довело до того, що більшість наших людей в ЗСА не цікавиться ні громадськими, ні політичними справами.

Цікаво, коли б так УККА раптом перескочив на інші рейки, і, наприклад, почав би й собі торочити про необхідність зв’язків з т.зв. „третім світом”, про „політичні реалітети” і про всякі культобміни, чи й тоді опозиціонери кричали б? Напевно, ні. Мовчали б, наче води в рот набрали і не було б їм на перешкоді, що хтось там в УККА нагорі „засидівся довго”, бо це було б згідне з їх політичним переконанням.

Цікаво також, яким чином бандерівці контролюють УККА, коли кожному відомо, що основою цієї нашої централі в ЗСА є братні союзові організації. Хіба їх контролюють бандерівці? А може цей факт, що більшість провідних і звичайних членів цих союзових організацій схвалюють пряму, радикальну політику в обороні нашої найвищої на-

ціональної справи, що її веде УВФронт, не погоджується з політикою реалітетних манівців і тому всім таким підряд пришивается ярлик „бандерівства”? Це пряме наслідування большевиків, які кожного, хто проти них, називають „буржуазними націоналістами” і „бандеровцями”.

Як відомо, виборча програма була схвалена великою більшістю делегатів, і чому закидається її недемократичність? А коли б вона цією більшістю була б відкинута, значить, було б все по-демократичному?

Закидається проф. Добрянському й іншим керівним особам в УККА, що задовго засиділись на керівних місцях, що стало причиною „стагнації” його і „тупцювання на місці”. Коли б, значить, на їх місце прийшли інші люди з орієнтацією на „третій світ”, на „реалітети”, які, замість до Тайпеню, почали б протоптувати стежечку до Пекіну (коли б сила зреалізувати такий розмах), робити „культурні обміни” з большевиками, визнали б УССР за українську державу, „переємницю УНР”, та, взагалі, плентались би в хвості сьогоднішніх сильних світу цього, хоч би й під дурного хату, оце було б таки „відродження” і „рух уперед”?

А тепер відносно найголовнішого закиду. Цікаво, коли б замість Добрянського, Лисогора, Білинського, Базарка й інших прийшли, наприклад, Барановський, Кузик, Ільницький, Сендузік й інші однодумці, чи збільшилося б число платників національного податку з десяти тисяч бодай до ста тисяч? Чи зібрано б щороку замість, наприклад, ста тисяч доларів, хоч би з мільйон? Чи великі маси наших філістів миттє переродились би духово і стали б патріотами? Чи зразу б це цю частину нашої неактивної молоді так зелектризувало, що вона у відношенні до української справи переросла б своїх батьків? Як розрослася б наша преса і як піднеслася б наша книжкова продукція?

Панько Незабудько

“VISNYK” — “THE HERALD”
Published by Organization for Defence of Four Freedoms for Ukraine, Inc.
Monthly except July and August, when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,
New York, N. Y.
Board of Editors
Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.